

SISUKORD

Eesti parim puitehitis asub Jõelähtme vallas

Eesti parim punasekirju lehm Anna elab Koplimesa farmis

Loo raamatukogu tähistas poolesajandat juubelit

Valla raamatukogude kasutamise eeskiri

Kaberneeme rahvas on kõige aktiivsem taotleja

Tallegg ehitas moodsa söödatehase

Jõuluhommik Kostiveres

Jõelähtme Lava-grupp käis Venemaal

Loo perearstikeskuse soovitud gripihoojaks

Projektitaotluste tähtjad lähenevad

Jõelähtme vallavalitsus ja volikogu soovivad rahulikke pühi!

Aja- ja hetkeväärtused

Margus Kirja
Jõelähtme koguduse õpetaja

■ **Lõppeva aasta võiks kuulutada põhiväärtuste aastaks, sest sel teemal võtsid sõna ja arutlesid ajaloolased, sotsioloogid, pedagoogid, ajakirjanikud, isegi mõned poliitikud ja majandusteadlased.**

Millest siis järsku säärane äratundmine ning vajadus põhiväärtuste üle mõtiskleda ja küsida? Arvatavasti ei ole probleem mitte noortes, kes on hukka minemas, vaid pigem vanema generatsiooni enda identiteedikriisis, äratundmises, et seisame taas lõhkise küna ees, vaatamata aastaid kestnud edumüüdile, elamisele vaid tulevikule oleviku arvel.

Inimene on olend, kes alati püüdleb millegi poole, mis asub kaugel eespool või suisa teispool. Ikka on ta igatsenud millegi ülimalt, täiuslikuma ja parema järele. Kas aga kehtib see ka nüüdisaegse inimese puhul? Kas pesitseb igatsus temas endiselt või on see asendunud püsiva rahuldustundega, mis väärtustab kinnisvara, palka, karjääri, rikkust, edukust, autosid, televisiooni ...?

Enese ümber või ka enesese vaadates tundub, et enam ei ole seda rahuldust, rahust rääkimata. Mitmed märgid viitavad sellele, et me ümber valitseb rahutus, hetkes ja olevikus elamisest on saanud võlgu elamine, me elame käesolevat hetke rutakalt, justkui parema tuleviku arvelt, sest tuleb ju rabada tööd (seniks, kuniks seda on), kergendamaks võlaorjust, hoidmaks soetatud vara. Ometi teame kõik, et raha eest võib osta voodi, aga mitte und, võib osta ravimeid, aga mitte tervist, võib osta sulaseid, aga mitte sõpru, võib osta naisi, kuid mitte armastust, võib osta maja, kuid mitte kodu, võib osta meelelahutust, aga mitte rõõmu ...

Vaadakem enese ümber! Aja defitsiidist kõneleb ka see, et koos olles ei suuda me keskenduda kokkutulemise põhjusele, vaid üha enam suhtleme väljapoole jääjatega, oleme sellest viivust eemal ja ära. Olgu muretult või murelikult mobiiltelefoni, Twitteri,

MSN-i, Facebooki või mille iganes kaudu. Taas üksi jäädes võib aga vaikus me ümber muutuda kannatamatuks ning peletame seda kõiksugu olmemüraga.

Inimene ei suuda vaiki olla ja kihutab mööda elurada, sest midagi on kadunud, midagi on puudu – võib-olla ongi just sügavaim sisu ja fundamentaalsed väärtused me elust kadunud. Meeletus elamise krabis püüame haarata ja kokku vedada kõike, mis väliselt meenutab elu. Aina enam ja enam vajame suuremaid elamusi, käesolevast hetkest lahutatud meelt. Näime olevat justkui müllasse vajunud ning hüsteeriline rabelemine kisub meid aina sügavamale lõputu põhja poole. Pidev vajumine ning kindla toetuspinna puudumine muudab meid aina närvilisemaks. Nii ajame taga justkui seda, mille eest samas põgeneme, nagu koer oma saba. Me ei suuda ega oska peatuda, keskenduda hetkele, milles viibime praegu. Me väldime probleeme, ka seda kõige põhilisemat – aja lõplikkust. Üritame elada igavest elu juba siin ja kohe, sukeldudes naudingutesse, eneseteostusse, omamiskirge, illusiooni igavesest noorusest, surematusesse.

Advendi- ja jõuluajaga kaasneb alati looduse hääbumine, uinumine, justkui suremine. Samal ajal, ja mitte juhuslikult, kuulutatakse Jumala Poja sündinud. Oma korda kevadel, kui loodus tähtsustab tarkab uuesti sündides, sureb Jeesus ristil. Sünd ja surm käivadki käsikäes, alati. Iseasi, kas me julgeme seda teadvustada. Kogenud oleme seda aga kindlasti, kõik.

Kui inimene siia maailma sünnib, on see ülev hetk, mis muudab meid vaikseks ja aukartlikuks – tunneme igaviku hõngu, millegi-kellegi uue ja salapärase algust. Sama juhtub siis, kui oleme lähedase igavikku saatnud – surma ja igaviku puudutus muudab meid aukartlikuks, mõtlis. Need kaks sügavat kokkupuudet igavikuga määratlevad selle, mida inimene ni-

metab ajaks. Nende hetkede vahel me elame ning selleks ainukordseks eluks vajamegi tähendust, mõtet ja väärtusi.

Kristuse sünnipühal ei ole erilist mõtet ja tähendust ilma ristil ning suure reedeta, ilma tühja haa ja ülestõusmispäeva hommikuta. Üks on teisega seotud, mõtteliselt ja tihedalt.

Armastus tuli sisse ja tema järel tulid üksteise käest kinni hoides ka Rikkus ja Edu.

Väärtus koorubki sellest, mis jääb nende hetkede vahele.

Ühel päeval küsisid paljud targalt ühte ja sedasama küsimust: mis tuleb pärast surma? Tark naeratas ega vastanud midagi. Tema õpilasedki ei saanud rahu ning pärisid: kas siis on elu pärast surma või mitte? "Kas on olemas elu enne surma – selles on küsimus," vastas tark.

Jah, inimese suurim väärtus seisnebki küsimuses: kuidas elada elu, mis kestaks igavesti? Kuidas elada elu, mis oleks surmast suurem, mis võidaks surma? Neile probleemidele järgneb alati ka küsimus Jumalast – kas Ta on? Kui Jumalat ei ole, siis võidutseb ju viimselt surm – kõik

kaob, miski enam ei püsi. Kui aga Jumal on, siis on ka miski surmast suurem ja tugevam. Küsimus Jumalast on alati ka küsimus armastusest, sest kui Jumal ei ole armastus, siis võib surm ollagi kõige lõpuks ning inimhing lõppeda ja kaduda. Kui aga Jumal on armastus, siis on ka inimesel võimalik oma elu väärtustada selle mõtte kaudu. Nii avaneb sellele elule siin siht, tähendus ja eesmärk. Küsimusele surmast järgneb küsimus armastusest ning meil avaneb võimalus valida elu armastuses, valida usk ja teadmine, et meid toetatakse ja juhatakse. Ja nii saabki kõik teiseks.

Sügaval metsas elas üks vaene metsnik oma perega. Kord koputati nende uksele. Naine läks avama ja nägi ukse kolme auväärt emandat. "Meie nimed on Edu, Rikkus ja Armastus," ütles üks naine. "Te võite sisse kutsuda vaid ühe meist – otsustage ise, kelte valite!" Metsniku naine tuli tuppa tagasi, et rääkida asjast teistele. "Mina paluksin sisse Edu," pakkus naine. "Siis lähkeks meie elu ülesmäge ja kõik laabuks." "Ei," vastas mees, "peame seda liiga kaua ootama, meie elu on niigi raske. Kutsume sisse parem Rik-

kuse, see lahendab kõik meie probleemid kohe." "Kutsume sisse ikka Armastuse, ma igatsen nii väga just teda tundma õppida," ütles tütar. Vanemad jäid mõttesse, pidasid omavahel aru ja otsustasid tütre soovi järgida. Metsniku naine läks uksele ja teatas: "Me valime Armastuse." Armastus tuli sisse ja tema järel tulid üksteise käest kinni hoides ka Rikkus ja Edu.

Kas inimene on siis lõplikult midagi olulist kaotanud ja enesese vastu võtnud kohatud väärtused? Ei, seda pole juhtunud, pole sündinud niikaua, kuniks me süda on rahutu. Ja rahutust on kõigis meis, see väljendub mures ja küsimistes, kartuses, väsimustundes, võimetuses peatuda. Lõppeks peitub just selles rahutuses, neis esile kerkinud küsimusis lootus ja tervise märk, võimalus meelt muuta ja parandada. Lootusetuses sisaldub võimalus uuele lootusele, teistele väärtustele, lunastusele. Sellest kuulutab ka jõuluaja rõõmus sõnum: "Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale, et teile on täna sündinud Taaveti linnas Päästja, kes on Issand Kristus."

Aasta 2009 lühikokkuvõte

2009. aasta jaanuaris pandi volikogu poolt ame- tisse uus vallavalitsus.

● Alates 1. jaanuarist 2009 rakendus meie vallas korraldatud jäätmevedu.

● Jõelähtme Lavagrupp tunnistas Eesti parimaks küläteatriks.

● Märtsi alguses toimusid Türgis Ankara linnas missivõistlused puuetega inimestele. Eestit esindas missivõistlustel Alina Poklad Jõelähtme vallast.

● Riigikogu kultuurikomisjon Peeter Kreitzbergi juhtimisel tegi ringsõidu kaitsealal marsruudil Kostivere–Võerdla–Rebala–Manniva–Jõelähtme. Kõneldi muinsuskaitseala väärtustest ja arutati maaomanikele tegevuse piirangutest tulenevate kitsenduste kompenseerimise vajadust.

● 2009. aastal tegid ametliku visiidi meie valda ministrid Helir-Valdor Seeder ja Jaak Aaviksoo ning peaminister Andrus Ansip.

● 70 aastat tagasi rajati Jõelähtme kiriku ette graniidist mälestusammas Esimeses maailmasõjas ja Vabadussõjas langenute mälestuseks.

● Kihelkonnapäevade raames ja koostöös Jõelähtme kiriku kogudusega algatas Kostivere Selts kauni tava nimega "Kostivere mõisa päev". Loo alevikus algatati kogupereürituse "Loo lõbus perepäev" traditsioon.

● Elsa Rikandi kultuuri-preemia sai Margus Kirja ja elutööpreemia Elve Toome.

● Linnamäe väljakaevamistel leiti muistne põld ja adra künnijäljed.

● Kallavere küla kroonikaraamat sai Eesti Genealoogia Seltsi aastapreemia.

● Neeme küla sai uue lasteaia. 2009. aasta alguses alustas vald hoone kohandamist lasteaia ja juba suve lõpus sai uues majas tööd alustada.

● 1. septembril võttis Loo kool õpilasi vastu põhjalikult remonditud klassides.

● Harjumaa aasta õpetaja 2009 tiitli pälvisid Alar-Reinhold Veelmaa Loo Keskkoolist, Tiina Kaasik Kostivere Põhikoolist ja Elvi Hantsom lasteaiaast Neeme Mudila.

● 2009. aastal toimusid kahel valimised. Kohalikel valimistel olid inimesed väga aktiivsed. Sündis laiapõhjaline ja neljast osapoolsest koosnev koalitsioon, mis laseb lootata rahumeelset, pikaajalist ja tasakaalukat vallavalitsemist.

Ülevaade projektitoetustest 2000-2008

Ülevaade kajastab enim levinud investeeringute toetuskeeme omavalitsusüksustele. Peamiselt on tegemist investeringuprojektidega või investeeringu ettevalmistamise projektidega. Lisaks kohalike omavalitsuste toetustele on kajastatud ka toetused, mille finantseerimine on otseselt omavalitsustega seotud, kuigi taotleja pole otseselt omavalitsusüksus (nt külade uuendamine ja areng, ÜVK projektid). Ülevaade (mida täiendatakse jooksvalt) hõlmab projekte alates 2000. aastast kuni 2009. aasta detsembrini. Andmebaasis on kajastatud järgmised programmid:

a) hasartmängumaksust regionaalsete investeeringute programm;
b) külade uuendamine ja areng (sh külade taastamise ja arendamise meede 3.5, SAPARD 6 meede);
c) kohalike omavalitsuste investeeringutoetused (KOIT, KATA, linnaliste piirkondade areng);
d) Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnaprogramm;
e) Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt vahendatavad Euroopa Regionaalarengufond ERF (endine ERDF) ja Ühtekuuluvusfond ÜF;
f) Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse toetused: ettevõtlike infrastruktuuri arendamise toetamise programm; Phare toetuskeemid; piirkondade konkurentsi tugevdamise programm; piirkondade konkurentsi tugevdamise väikeprojektide programm; piirkondliku arengu kavandamise programm;
g) Euroopa Sotsiaalfondi toetused.

Programm	Projekti nimi	Toetus	Aasta	ORG	Taotleja
Külade arendamine ja uuendamine	Jõelähtme rahvamaja	313 900	2004	MTÜ	Jõelähtme Vallavalitsus
Külade arendamine ja uuendamine	Käspre talu lauda renoveerimine ja külamuuseumiks kohandamine	270 469	2004	MTÜ	MTÜ Rootsi-Kallavere küla selts
Külade arendamine ja uuendamine	Investeeringuobjekti tähistamiseks sümbolika ostmise. Jäähoki väravate ostmise. Koogi küla mänguväljaku atraktsioonide ja tarvikute ostmise ning paigaldamine. Koogi küla mängu- ja spordiväljaku muru rajamine ja turvavõrgu koos paigaldamisega ostmise	147 028	2009	MTÜ	MTÜ Koogitükk
Külade arendamine ja uuendamine	Loo aleviku Mängu- ja spordiväljaku rajamine	586 000	2007	MTÜ	MTÜ Jõelähtme Lastekaitse Selts
Hasartmängumaksu investeeringutoetus	Loo KK köögi remont	336 000	2005	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Hasartmängumaksu investeeringutoetus	Kostivere lasteaia mänguväljaku ehituse I etapp	170 000	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Hasartmängumaksu investeeringutoetus	Kostivere Noortekeskuse remont	300 000	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo katlamaja jääkreostuse likvideerimine	60 400	2005	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo katlamaja jääkreostuse likvideerimine	247 415	2005	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Maardu Fosforiidi heitmete vähendamise kaudu keskkonna seisundi parandamine	817 468	2006	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo prüügila sulgemise I etapp	730 000	2002	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo prüügila sulgemistööde lõpp etapp	530 000	2003	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Jõelähtme reostuse likvideerimine	85 000	2004	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Ülgase paekalda uuringud	231 456	2004	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo katlamaja jääkreostuse likvideerimine	247 415	2005	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Loo katlamaja jääkreostuse likvideerimine	60 400	2005	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Kostivere aleviku uus reoveepuhasti.	4 500 000	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Neeme küla katlamaja jääkreostuse likvideerimine	902 700	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Geoloogilise õpperaja rajamine mahajäetud Maardu fosforiidikarjääri servale Jõelähtme vallas	78 250	2007	MTÜ	Rebala Fond SA
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Ülgase külas peremeheta ohtlike jäätmete likvideerimine	84 500	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
Keskkonnaprogrammi investeeringud	Ülgase külas peremeheta ohtlike jäätmete likvideerimine	51 030	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
EAS investeeringud	Rebala muinsuskaitseala turismitoote väljaarendamise kava koostamine	376 125	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
EAS investeeringud	Saha kabel – Eesti kultuuripärandi peidetud aare – kavandamise etapp	138 504	2007	KOV	Jõelähtme Vallavalitsus
EAS investeeringud	Neeme sadama taastamise I etapp – uuringud koos arengustrateegia väljatöötamise ning tasuvus- ja teostatavusanalüüsiga	500 000	2006	MTÜ	Neeme Sadam MTÜ
EAS investeeringud	Jõelähtme kirikumõisa hoonete ja maade baasil "Avatud õppe- ja rekreatsioonikeskuse Meele Vald" rajamise ettevalmistamine	452 435	2008	MTÜ	EELK Jõelähtme Püha Neitsi Maarja Kogudus MTÜ
Struktuurifondide keskkonnainvesteeringud	Jõelähtme valla Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi nüüdisajastamine	43 283 642	2008	EV	OÜ Loo Vesi
Kokku	26 projekti	55 500 137			

Eesti parim puitmaja

Peeter Puskai

■ **Oleme veetnud siin hulga sooja aega ning tihti on meil rahvarohke, sest sõpruskond on lai.**

Viimastel aastatel olukord meid enam ei rahuldanud, sest maja amortiseerus (ehitatud 1980-ndatel) ning ka enda vajadused muutusid. Hakkasime puudust tundma suuremast elutoast ja katusealus-

test terrassidest. Sealtsiis mõte.

Asusime otsima variante. Vaatasin eelkõige elementmaju, mida on kerge ja kiire arendada. Lõpuks nägin noore Eesti firma EasyHome reklaami ja see pakkus huvi.

Tegin Jõelähtme vallavalitsusele taotlused alates lammutusest kuni ehitusloani. Kuna pole viimastel aastatel kohaliku võimuga suhelnud, tundus algul asi harjumatu imelik. Harjudes asjad sujusid ning load said vormistatud

meeldivalt kiiresti. Juunis sõlmisime ehitajaga lepingu, oktoobris võtsime võtmed vastu. Nii lihtne see meie ajal ongi!

Krunt on ligi 2400 m² suur (tekkinud kahe aiandusühistu krundi liitmisest). Algselt olid välja ehitatud nii elektriliitumine kui ka veevarustus oma puurkaevu baasil kolme naabri ühisel ettevõtmisel. Tege- mist on ühistuga.

Moodulmaja ehitajad pakuvad valmislahendusi, aga näiteks meie soovisime planeeringut oluliselt muuta ning

see töö sai tehtud koos arhitektiga.

Ise ei ole ma ehitusmees, seega ei ürita üksikasjalikult protsessi kirjeldada. Võin vaid öelda, et kogu projekt alates majatüübi valikust, selle ümberplaneerimisest, materjalide ja värvide ning muude lahenduste valimisest oli huvitav.

Majas on kaetud pinda ca 82 m², küte tuleb õhk-õhk soojuspumbast. Lahendus on funktsionaalne ja suurte klaaspinnadega, mis avanevad krundi-

le ja päikesele. Maja hubasuse kohta ei oska praegu veel midagi öelda, see selgub siis, kui oleme sees elanud. Kuna tege- mist on suhteliselt suure avatud pinnaga (enamasti klaasist), siis täielikult see müra kindlasti ei summuta.

Suvila on ette nähtud suviseks eluks, siin on kaks magamistuba. Eelkõige suured klaaspinnad eeldatavasti jahutavad nii, et kütteread oleksid talvel väga suured. Tulevikus oleme mõelnud ka kamina peale.

President Ilves andis üle aasta parima puitehitise auhinna

Aja ja kohaga sobiv kaasaegne puitarhitektuur rikastab meie avalikku ruumi, ütles president Toomas Hendrik Ilves Kumu kunstimuseumis, andes üle 2009. aasta Eesti parima puitehitise auhinna arhitekt Sten Aderile funktsionaalse moodulmaja eest Jõelähtmes. Riigipea avaldas lootust, et puitu hakatakse üha enam kasutama ka ühiskondlike hoonete loomisel, näiteks võiksid puidu kasutamist ehitusel soodustada omavalitsused. See lisab igale linnale omapära, leidis president Ilves. Peale selle, et puithooned aitavad kujundada Eestile omapärase ning meeldejääva näo, on siin veel üks mõõde, toonitas riigipea. Leides Eesti puidule senisest suuremat kasutust meie ehituses, anname me tööd oma puidutööstusele. Nii anname tööd oma inimestele ja võitleme nii meie tänase vägevaima vaenlasega, üha kasvava tööpuudusega.

Kodumaine tootmine

■ **Märt Riisberg on siinkandis nüüdisaegseima piimatootmisettevõtte juht.**

Lõppeval aastal tunnustati Koplimesa farmis (Aatmaa AS) elav Eesti punasekirju lehm Anna Eesti parimaks. Täpsemalt öeldes ei ole Anna Eestis parim, vaid Luigel toimunud konkursi "Tõuloom 2009" punasekirju EHF (eesti holstein-friisi) ringi võitja.

Märt Riisberg on enesekindlalt noor mees. Küsimusele, kas farmi pidamine ikka tasub ära ja kas EL põllumajanduspoliitika annab tulevikuks kindlustunde ning pole karta, et kõiki toiduained veetakse meile peagi mujalt sisse, vastab ta küsimusega, et kui Eesti põllumehed suudavad toota konkurentsivõimeliste hindadega ja kvaliteetset tootet, miks siis peaks toiduaineid sisse vedama? Ta usub, et omamaise toidu tootmise potentsiaal on siinsetel tootjatel olemas ja vajab realiseerimist.

"Olen ettevõtte majandamises proovinud ära kasutada EL poolt pakutavaid toetusi. Siiski ei pea ma neid toetusi ainult põllumajanduse subsiddeerimiseks. See tähendab, et kui AS Aatmaa saab farmi rekonstrueerimiseks EL-st raha, siis saavad sellest otseselt osa ehitajad ja seadmete müüjad ja kaudselt piima ostjad. Kuni näen veel ettevõtte ja isenda ning ettevõtte kollektiiviseseid ressursse, ei anna hinnangut piimatootmise tasuvusele. Selge on see, et kolm

krooni piimaliitri eest on vähem kui viis krooni ja maksjale on alati palju ja saajale vähe. Heade töötulemuste eelduseks on see, et inimesele meeldib oma tööd teha. Seega peavad neile ka loomad meeldima."

■ **Märt Riisberg on tööandja paarikümnele inimesele**

Koplimesa farm on kahtlemata moodsaim, eelmisel aastal lõpetati laudakompleksi renoveerimine täielikult. Uus laut sai katuse alla, tehnoloogia on lihtne ja kaasaegne, vabapidamisel peetavad loomad tunnevad end puhtas ja avaras hoones silmanähtavalt mõnusalt. Lehmade lõastamata pidamine on viimastel aastakümnetel kiiresti levinud. Selle pidamiseviisi puhul lüpstakse lehma lüpsiplat- sil. Võrreldes lõastamisega võimaldab lõastamata pidamine loomadel rohkem liikuda, see lihtsustab ka söötade ja allapanu jaotust ning sõnniku eemaldamist.

Lehmi on üle kahesaja ja teist samapalju noorkarja. Rekordlehmade suguvõsalugu on Märta Riisbergi sõnul järgmine.

"Meie lehmade järelkasv tuleb oma karjast. Sperma valitakse parimate turul saadaolevate pullide omast. Valikul lähtutakse pulli põlvnemisest. Pulli hinnatakse tema tütarde järgi: tütarde piimatoodang, välimik jms. Kasutatakse nii kodumaist kui ka importspermat. Ega me rekordtoodanguid taotleme, nii 8000–9000 kg aas-

tas tuleb lehma kohta keskmiselt. Nimetatud piimatoodangu lehm lüpsab keskkelläbi neli laktatsiooni ehk aastat.

Põhisöödaks on silo ja hein, mis on valmistatud kohapeal kasvavast rohust. Ka suurema osa jõusöödaks minevat teravilja kasvatame ise. Lisaks ostame rapsikooki, mineraalaineid ja piimaasendajaid.

Märt Riisberg lõpetas 1993. aastal Eesti Põllumajandusülikooli agronoomiateaduskonna, aastatel 1991–1993 praktiseeris ja töötas Soomes vahetusüliõpilasena. Oli Lappeenranta lähedal Taipalsare valla asendustalunik (*freeday worker, maatalouslomitaja*). Selles ametis oli talunikele puhkuseandja mitmekümnes majapidamises. Töö seisnes nii liha- kui piimaveiste talitamisega, alates sõnniku koristamisest lõpetades lüpsmise ja lüpsiseadmete puhastamisega. Samuti sai tehtud põllu- ja metsatöid. Ja loomulikult mängis ta kohaliku valla meeskonnas võrkpalli. Vahepealsed kaksteist aastat 1994–2006 ei olnud tööks üldsegi mitte põllumajandus.

2006. aastal naasis Märta Riisberg, et tegeleda kõige keerulisema maaettevõtlusega, kus peab ühes isikus olema nii agronoom, tõuaretaja, insener kui ka keskkonna asjatundja. Võttis üle Koplimesa farmi juhtimise ja majandab seda igas mõttes Euroopa keskmisel tasemel.

Koplimesa farmis käis Merike Metstak.

Rasmus Rooks sai hea tulemuse

■ **Eesti koolinoorte kümneliikmeline kergejõustikukoondis käis koolinoorte maailmameistrivõistlustel Gümnaasiaad 2009, mis toimus Kataris, Araabias.**

Koolinoorte jõukatsumised toimuvad iga nelja aasta tagant nagu olümpiamängudki. Eesti koondis võitis kolm medalit: kulla, hõbeda ja pronksi. Rasmus Rooks võitis küll kaugushüppe eelvõistluse tulemusega 7.30, kuid lõpptulemuseks jäi siiski viiendaks.

100 meetri jooksus oli Rasmus Rooks 36 osavõtja seas üheksas isikliku rekordiga 11.03.

Praegu valmistub Rasmus 2010. aastal Kanadas toimuvateks juunioride maailmameistrivõistlusteks.

Aasta kõige paremaks saavutuseks tuleb pidada Eesti täiskasvanute meistrivõistluste pronksmedalit kaugushüppes. Rasmus Rooks on 17-aastane ja kümnekordne Eesti noorte meister nii kergejõustiku mitmevõistlustel kui ka üksikaladel.

Mis tehtud, mis teoksil?

Merike Metstak

■ Vallavalitsus on asunud tõsiselt tööle ja praegu on kõige suurem ülesanne 2010. aasta eelarve menetlemine.

Esimeses järjekorras esitas Jõelähtme Vallavalitsus projektitaotluse struktuurfondist 4,8 miljoni krooni saamiseks, et leevendada töötust. Projekti vallapoolne omaosaluse finantseering on 480 tuhat krooni. Kui projekt otsustatakse rahuldada, siis viiakse see ellu kahe aasta jooksul. Nimetatud projekti raames saab võtta inimesi tööle heakorrajaja remonditöödele ning neile on võimalik sedakaudu maksta palgatoetust.

Kui 31. detsembril 2008. a oli Tööturuametis registreeritud 30 374 töötut, mis moodustab 4,7% tööjõust vanuses 16 aastat kuni pensioniiga (3,6% tööealisest elanikkonnast vanuses 16 aastat kuni pensioniiga), siis 30. novembri 2009 seisuga on Eestis registreeritud 84 178 töötut. Meie vallas on 289 registreeritud töötut.

Neeme tee peab saama korda

Maanteeamet otsustas järgmisel aastal rekonstrueerida Ruu-Ihasalu maantee. Sellega seoses esitas Maanteeamet vallale projekteerimistingimuste taotluse. "Esialgse plaani kohaselt ei olnud planeeritud ehitada kergliiklusteed. Meepoolsete vajaduste selgitamise järel on nüüd projektis ka kergliiklustee rajamine Ruu külast Neeme. Ollakse valmis küll teed projekteerima, kuid mitte rahastama," täpsustas vallavanem Andrus Umboja.

Ilmus uus raamat

Tiia Välk
Vandjala ja Loo külvane

■ Ilmus raamat "Jõelähtme kihelkonna, Kostiferi mõisa Wandjala ja Loo külade ajaloo ja vaatamisväärsustest".

Raamat on värviline, 33 lehekülge + kaaned, tiraaž 1000 eksemplari. See sisaldab mitmeid ajaloolisi kaarte Vandjala ja Loo küladest, fotosid, ülevaadet külade kaugemast ajaloo, legende, muistendeid.

Raamatu koostamisel on kasutatud Jõelähtme valla, EAS-i, kohalike inimeste ja ettevõtjate abi. Sisu pani kokku MTÜ Säätvat arengut toetav Jõelähtme ja seltsing Vandjala muinasküla. Raamatu kujundas Katrin Tammesson Kooigi külast, raamat on trükitud trükikojas Printbest OÜ Kasperi nõustamisel Rootsi-Kallaveere külast.

Kostivere jõuluhommik

Kadi Truuleht

■ Istun tugitoolis, kaetud sooja päevatekiga, rüüpan sõõmu kuuma aroomiteed, heidan pilgu kummutil põlevatele küünaldele, kuulatan taustal kõlava jõulumuusika meloodiaid ning juba lendabki mõte tagasi tänase hommikul Kostiveres toimunud imearmsale jõuluhommikule...

Mis võiks olla veel toredam, kui adventihommikul ärgates ning aknast välja vaadates avaneb imeline vaatepilt öö jooksul meie alevi radadele maha sadanud lumivalgest jõuluvaibast! Just nõnda kaunist jõuluhommikut me oma salajastes soovides silmas pidasimegi. Olgu tänatud need toredad päkapikud, kes meie soovid ja parimad unistused täide viisid!

Mõisas meie oma jõulukohvik

Kell on pool kümme hommikul ning juba särisevad mõisa jõulukohviku pliidil esimesed maitsvad pannkookid. Tulele seatakse jõuluglõgi ning nagu imevael ilmuvad kohvikuletile Kostivere memmede ja noorte perenaiste valmistatud küpsised. Valik söögi- ja joogipoolisest on sedavõrd ahvatlev, et sunnib juba sõõdud hommikusöögist hoolimata istet võtma ning kõike oma maitsemeeltega proovima – mmm..., see oli maitseelamus omaette!

Lummatud jõulukohviku atmosfäärist, pean plaani osa saada kõigest, mis sel jõuluhommikul mulle pakkuda on. Järgin jõuluaroomi ning suundun üles mõisa keerdt-

repist. Trepil ning teise korruse fuajees tervitan meelolukaid päkapikke – suuri ja väikeseid, poisse ja tüdrukuid! Rõõm kohtumisest sel mõisa jõuluhommikul on ehe ja soe. Mulle ulatatakse käsi ning üheskoos naeratades liigume käsitöötubade poole. Pärale jõudes on esimest valikut üsna raske teha – kas valmistada esmalt lindude söögimaja, meisterdada oma kätega kaunis jõulukaart või suunduda hoopis jõuluvana postkontoris. Kes ikka oskaks langeda nõnda rasket otsust nii mitme toreda ja vahva tegevuse vahel?!

Jõuluvana postkontor

Lupsti avastan end siiski esmalt jõuluvana postkontoris, kus pärlikeede, punasest lipsukestega ning säravate jõulutuledega kuusk pälvib minu imetleva tähelepanu. Põgus pilk ümbritsevale ning juba olengi lapsemeelne – püüan meelde jätta toas askeldavate päkapikkude nimed, veerin kokku jõuluvana aadressi, leian kiirelt jõuluvana postkasti, sirvin jõuluraamatuid ning maitsen päkapikkude valmistatud magusaid piparkooke. Ja ega siis mina ei olnud tol hommikul ainus, kes jõuluvana kirja kirjutab – peapäkapikk Ramo sõnul käis jõuluvana postkontorist läbi palju-palju toredaid lapsi nii Kostiverest kui ka meie naaberküladest. Kõik lapsed ja lapsemeelsed, ikka sooviga postitada veel enne pühi jõulutaadile tervituskiri ühes fantaasiarikaste jõuluingisovidega. Uurides päkapikkudel, mis on sel aastal laste kõige eelistatumaks kingisoviks, ei anna päkapikud ühest vastust – kingisovoid on tõepoolest piiratud vaid meie endi fantaasiaga. Kes

unistab flöödist, kes villastest sokkidest, kes väikesest kassipojast. Kiri oma jõulusoovidega postitatud, suundun iseteadlikult järgmise käsitöötuba poole.

Teater, kontsert ja käsitöötoad

Uksele jõudes hingana sügava sõõmu aroomiküünalde hõngu. Tuppa sisenedes pelgan alguses küll iseenda saamatust jõulukaartide valmistamise osas, ent imetledes nõõridel olevaid näidistõulukaarte ning suure pika laua taga askeldavaid naerusilmseid peresid, saan inspiratsiooni ja pealehakkamise julgust. Leian koha nende hulgas ning valmistan ise, omaenda kätega uskumatult kauni jõulukaardi – just sellise, mis tehtud südamega, mõeldes jõuludele ning mulle kallile inimesele. Jagan rõõmu ka kõikide nendega, kes said tol hommikul hakkama puust nikerdatud ning maalitud nagidega (lipsude või ehte jaoks) või kes valmistasid hoopis oma kodumajale puudust plaatidest ja värvidega maalitud lindude söögimaja. Avatud käsitöötoad pakkusid toredat askeldamist igas eas ning igas vanuses inimesele. Ise- ja üheskoos tehtud, hästi tehtud!

Jõuluaskeldused käsitöötubades toimetatud, kutsus meeleolukas jõulumuusika mind ja paljusid teisi mõisa saali poole. Pole midagi vahvamat kui hullata ja hüpelda koos päkapikkudega tempoka jõulumuusika saatel – just seda me üheskoos tegime! Suurele tantsupõrandale mahtus palju toredaid lapsi ja vahvaid jõulutegelasi. Jõulukuuse taustal särased kaasalööjad, keda omakorda toetas rõõmsameelne ja kaasa-

elav publikum. Ja kui tunduski, et enam ei jaks, siis juhutati sind kohe sujuvalt järgmisele huvitavale tegevusele – nimelt päkapikuhile! Peidetud päkapikke otsides said selgeks mõisa ruumid ning võis kogeda positiivset leidmisrõõmu.

Jõuluaja kauneim elamus

Kuigi võiks arvata, et saadud emotsioonid jõuluvana postkontorist, jõulukohvikust ja käsitöötubadest on piisav kogu järgneva jõuluperioodiks, siis ei – sellega jõuluhommikul ei piirdutud! Pärastlõuna jõuluhõngulises Kostivere mõisas pakkus kauni jõulukontserdi Kostivere kooli laste ja noorte esituses ning imetoreda jõuluenduse Kostivere lasteteatri poolt. Need kõik on elamus, mis niisama lihtsalt ei unune.

Neid ridasid kirjutades märkan end naeratavat. Mõtlen kõikidele nendele inimestele, kes aitasid seda jõuluhommikut ette valmistada ning kes olid abiks selle läbiviimisel. Suur-suur tänu teile kõigile! Minu suunurkades särab

jõulupäike ka siis, kui mõtlen Kostivere ja meie naaberkülade inimestele, kes tulid jõuluhommikust osa saada. Loodan, et toimunud jõuluhommik pakkus täpselt neid emotsioone ja muljeid, mis loovad igatsetud jõulutunde ning jätkuva vajaduse koostööks.

Imeilusat jõuluaga meile kõigile!

Lõppeva aasta kaks nägu

Jaak Nairismägi
Rebala külanem

■ Käesoleva aasta jääb mulle meelde kaheksa aasta sündmuste poolest. Ühest küljest meenutan seda kui kurbu aastat.

Mitte probleemide tõttu majanduses, vaid pealiskaudsel vaatlusel pisiasja (ent ülemhomsesse vaadates väga olulise seadusemuudatuse) tõttu ehitusseaduses. Kui Teise maailmasõjaga kaasnenud okupatsioon võttis inimestelt eraomandi ära *de jure*, kuid *de facto* oli endiselt võimalik oma

heinamaadel heina niita, loomi karjatada või metsas käia, siis Eesti Vabariigi taassünniga kaasnenud omandireform jagas suure osa neist maadest inimestele, kes olid n-ö pumba juures, pumba lähedal või lihtsalt pumba määrdeks. Ja mitte ainult inimestele, vaid isegi erafirmade tarvis võeti maad vägisi, seda ka Rebala külas. Kuigi esiisade väljaostetud taludest ja nende maadest jäeti omanikele vaid riismed, oli see ikkagi oma. Uus ehitusseadus võtab aga peremehelt viimasegi võimaluse olla peremees, kuna enam ei lubata ehitada koerakuutigi, ilma et omanik sekkuks bürokraatia

masinavärki ja jääks siis looma vaid koduvalla ja meie kohalike puhul ka muinsuskaitseametnike heasoovlikkusele. Õnneks võib Jõelähtme valla spetsialiste siinkohal vaid kiita, et neil on süda õige kohta ning nad on jalgadega rohkem maa peal, kui on seda seltskond Toompeal. Ent mõru maik jääb endiselt suhu, sest peremees, kelle huvides on tagada oma majapidamise jätkusuutlik areng, on surutud kerjuse seisusesse, kes ise nagu polekski enam pädev võtma vastu OMA KODU puudutavaid otsuseid. Kas seaduse loojad üldse mõtlesid selle peale, mis toimub nende in-

meste hinges, kes on pannud müüki oma külates asuvad põlistalud sooviga kolida kuhugi kaugemale metsade keskele, kus puuduks järelevalve ja saaks endiselt olla peremees, otsustada oma tegevuste üle? Vägisi tekib küsimus, kust peaksime leidma oma hinges selle ununema kippuva patriotismitunde riigi vastu, kes on ainult paarikümne aasta jooksul võtnud eraomanikult *de facto* rohkem, kui seda tehti terve

pika okupatsioonijärgse jooksul ja kes tänava võttis selle viimasegi – inimese iseotsustamise õiguse tema oma kodus.

Õnneks on igal medalil ka teine külg – just raskused suu-

rendavad külakogukondades ühtsust, ajendavad koos tegema asju, mida varem eraldi tehti, võimaldavad inimesel tajuda oma võimalusi muuta riiki paremaks. Usun, et selle tunde tugevne- mist on paljude külade elanikud märganud mõtte- ja töö-

talgutel. Siinkohal ongi sobiv kiita Rebala küla elanikke, kelle koostöö tulemusena on meil nüüd bussiootepaviljon. Kõige rohkem soojendab südant noorte osalemine külaliikumises ja külade omaste probleemide lahendamisel omal initsiatiivil, soov vastutada ja teha midagi ühiskonna heaks. Tundub, et raskused tähendavad meie riigi jaoks suure asemel ka uusi võimalusi ja kodanikuühiskonna tugevõimist. Sest riik, see oleme meie ise. Just seda kokkuvõtteluse tunnet on vaja rohkem kui maid, metsi või koerakuute, selles tundes on jõud, millega liigutatakse mägesid.

Õnneks võib Jõelähtme valla spetsialiste kiita, et neil on süda õige kohta peal.

Kohaliku omaalgatuse programmist

MTÜ Põhja-Harju Koostöökoostöökoos käis Soomes õppereisil Leader-meetme rakendanist uurimas. Pildil on näha laudana kasutusel olnud hoone rekonstrueerimine külamajaks.

■ Programmi eesmärk on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasvatada kogukonna kaasamise ja tugevdamise.

Taotluste vastuvõtt toimub kaks korda aastas – jooksval aastal seisuga 1. oktoober ja 1. aprill.

Taotleda saavad linna- ja maapiirkondades tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused ja seltsingud (v.a linnaseltsingud), mis pole asutatud kohaliku omavalitsuse või riigi osalusel.

Hindamiskomisjon eelistab toetada projekte, mille realiseerimine tugevdab külaelanike koostöö ja koosostustamise traditsioone kohaliku arengu ja piirkonna konkurentsivõime kasvu huvides.

Toetatavateks tegevusteks on:

- kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime, sealhulgas -kogukonna arengukava koostamine;
- kohaliku arengut ja omaalgatust käsitlevate analüüsitud ja uuringute läbiviimine;
- kohaliku arengu ja omaalga-

tuse alaste koolituste, infopäevade korraldamine;

- kohalikku arengut ja omaalgatust käsitlevate materjalide trükkimine;

• kohaliku ajaloo- ja traditsioonide väärtustamine, sealhulgas

- kodu-uurimustüüpide materjalide koostamine ja trükkimine;

- ajaloolist või kultuurilist tähtsust omavate sündmuste ja paikade ning nendega seotud tähtpäevade tähistamine;

- kohalikul kultuuri- ja ajaloo- püstituste põhinevate ürituste korraldamine;

• kohaliku elukeskkonna parandamine, sealhulgas

- heakorratööd;

- avalikuks kasutuseks mõeldud objektide rajamine ja korraldamine (spordiplatsid, kokkutulekukohad jne);

- avalikuks kasutuseks mõeldud ehitiste või nende osade hooldusremont;

- kohaliku majanduslikku aktiivsust, tööhõivet ja uute oskuste omandamist stimuleerivad tegevused;

- ühistevõimete või avalikuks kasutuseks vajalike vahendite soetamine.

Toetuse abil tehtud investeeringud peavad olema põhjendatud ja projekti tegevustega seotud ja kasutusele võetud või kasulik eluiga on väiksem, siis sellel ajaperioodil.

Näited hindamiskomisjoni poolt toetatud tegevustest:

• küla arengukava koostamine – 25 000 krooni;

• diktofonid, intervjuude tegemine ja digitaliseerimine, DVD-de valmistamine – 13 650 krooni;

• lauamängude ost, koolituse uutele liikmetele – 5000 krooni;

• keraamikaahju, savi ja glasuurvärvi ost, koolituse korraldamine – 25 000 krooni;

• lava seinte ja katusematerjali ost ja paigaldus, puidukaitselahendi ost – 25 000 krooni;

• talusiltide valmistamine ja paigaldus – 23 780 krooni;

• õppevahendite ost, koolituse korraldamine – 17 263 krooni;

• ühisüritusteks elektriklaveri ja lisatarvikute ost – 13 700 krooni;

• heakorratööd, külaplatsi elektrivarustus – 25 000 krooni;

• murutraktori ost, talgupäeva korraldamine – 25 000 krooni;

• istekohtade, kergvarju- ja spordirajatiste ehitus – 25 000 krooni;

• väliüritusteks kahe telgi, pinkide ja laudade soetamine – 25 000 krooni;

• valgustite ost ja paigaldus, näituse korraldamine – 12 153 krooni;

• külakeskusesse mööbli, lauamängude ja tantsumattide ost – 11 359 krooni;

• varikatuse ost ja paigaldus – 25 000 krooni;

• seltsimaja põrandamaterjali soetamine ja remonditööd – 24 444 krooni;

• multimeediaprojektori ost, kinopäeva korraldamine – 19 800 krooni;

• külakeskusele õhksoojuspumba ost ja paigaldus – 19 500 krooni;

• ürituste telgi ost, koristustalgute korraldamine – 8000 krooni;

• materjalide ost esinemisriiete õmbamiseks – 8406 krooni; • õmblusmasina ja käsitöömaterjalide ost, koolituste, näituse ja infopäeva korraldamine – 19 790 krooni.

Kaberneeme rahvas teeb kõigile silmad ette

Merike Metstak

■ Harju maakonna kohaliku omaalgatuse programm (KOP) jagab raha kaks korda aastas, kevadel ja sügisel.

Taotluste hulk ja konkurents taotlejate vahel on lõppeval aastal hoogsalt kasvanud. Häid ideid ja rahataotluste nende elluviimiseks tuleb komisjonile üha rohkem, sõelale jäämine muutub üha pingelisemaks. Teisalt vaadatuna on masu kodanikuühenduste elavnemisele kahtlemata kaasa aidanud. Külaseltsi või muud ühendust projektipõhiselt tegevuses hoida on suur ja teinekord täistööaega nõudev tegevus.

Lõppeval, 2009. aastal olid meie valla kodanikuühendused aktiivsed.

Nagu ikka, tehti taotlusi rohkem, kui neid rahastati. Alates 2006. aastast on toetatud meie valla 20 projekti. Aktiivsemad on olnud Kaberneeme rahvas kuue projekti ja Vandjala nelja projekti. Sealhulgas on Kabe-

reeme külaselts kirjutanud viis projekti (2008. a kaks projekti ja 2009. a kolm projekti).

Tänavuses kevadvoorus toetati Jõelähtme valla küladest laekunud kaheksat projekti, sügisvoorus nelja projekti.

Põhiliselt on toetust taotletud ja saadud ühistevõimete vajalike vahendite ostmiseks, trükkimiseks ning kodukoha viidandajanduse korraldamiseks.

Kaberneeme külaselts on KOP vahenditega teinud küla infokaardi, internetikodulehe ja valmistanud taludele puidust nimesildid. MTÜ Kaberneeme Klubi ostis oma tuletõrjeautole varikatuse.

EELK Luterliku Kiriku Jõelähtme Püha Neitsi Maarja kogudus aga talletas ajaloo- püstituste põhinevate ürituste põhinevate ürituste korraldamiseks. Kõige rohkem soojendab südant noorte osalemine külaliikumises ja külade omaste probleemide lahendamisel omal initsiatiivil, soov vastutada ja teha midagi ühiskonna heaks. Tundub, et raskused tähendavad meie riigi jaoks suure asemel ka uusi võimalusi ja kodanikuühiskonna tugevõimist. Sest riik, see oleme meie ise. Just seda kokkuvõtteluse tunnet on vaja rohkem kui maid, metsi või koerakuute, selles tundes on jõud, millega liigutatakse mägesid.

Kokku toetas riik ajavahemikul 2006-2009 Jõelähtme kodanikuühenduste kohalike algatuste ligi 500 000 krooniga ja vald tagas omaosaluse rohkem kui 60 000 krooniga.

Loo aleviku arengukava
Arengukava koostamiseks moodustab eestseisus töögrupi, mille tööst ootame osa võtma kõiki aktiivseid alevikuelanikke. Töögrupis osalemiseks palun registreeruda hiljemalt 31.12.2009 meiliaadressil andrus.sepp@joelahtme.ee või telefonil 5168787.

Andrus Umboja
Loo alevikuvanem
Andrus Sepp
MTÜ Loo

Nehatu küla üldkoosoleku teade

Nehatu küla üldkoosolek toimub teisipäeval, 22. jaanuaril kell 18.00. Kokku saame Nehatu mõisa hoovis.

Päevakorras on külanemena valimised.

Lisainfo Mart Käit, tel 5275353

Ilmar Sirkas – põline metsamees

■ Riigimetsa majandamise keskus (RMK) loodab peagi oma loodusvahtidele ja metsnikele saada seadusliku järelevalveõiguse, et metsades toimival tõhusamalt silm peal hoida.

Mõnes mõttes tähendaks see tosin aastat tagasi suure käraga kaotatud sajanditevanuse metsavahistaatuse taastamist.

Ilmar Sirkas, kas teid võib peagi metsavahiks nimetada?

“Vaevalt keegi enam suudab ja tahab metsavahi staatust taastada. Metsa järelevalve funktsioon anti üle Keskonnainspektsioonile ja nemad peaksid selle ülesandega toime tulema. Metsniku ja metsavahi vahele ei saa kuidagi võrdusmärki panna, kuna piirkonnad on erinevad ja

ka ülesanded. Kui metsavahil oli vahtkonna suurus 500 kuni 1000 hektarit ja enamasti metsavahid ka elasid oma vahtkonna territooriumil, siis täna on metsniku tööpiirkond keskmiselt 10 000 hektarit ja see koosneb paljudest lahustükkidest. Kui metsavahi ülesandeks oli metsavalve, tulevalve ja metsas toimuvate tööde korraldamine (ka teostamine), siis praegusel metsnikul on põhiülesandeks tööde planeerimine, raielankide eraldamine ja vastuvõtmine. Põlist riigimetsa on meie vallas umbes 4900 ha, millele lisandub reformimata riigimetsamaa ning kõige lõpuks muidugi ka veel erametsamaad.”

Millega metsamees peamiselt hõivatud on?

“Kui rääkida metsnikest, siis suur osa ajast möödub metsas: raielankide eraldamine, lan-

kide vastuvõtmine, metsakultuuride inventeerimine, küttepuulankide näitamine klientidele jne. Praegusel ajal tuleb tegelda ka jõulukuuskedega. Aeg-ajalt tuleb ära koristada metsa toodud prügi. Palju aega kulub autoroolis, kuna vahemaad on pikad (minu hallata on ka Viimsi valla metsad). Suur osa ajast kulub ka arvutitööle. Teised metsamehed tegelevad raiete korraldamisega (praaker), metsakultuuride ja noorendike hooldusega (metsakasvatada), puidu müügiga (logistik), kuivendussüsteemide ja teede hooldusega (metsaparandaja).

Millised on metsamehe jõulusoovid?

Soovin et jõulud tuleks valged ja et kõik oma kuuse metsast üles leiaksid. Rahulikku jõule kõigile!

Küsitles Merike Metstak

Harjumaa parim terviseedendaja

Katrin Paldermaa
Harjumaa Tervisenõukogu liige
ja TEL koordinaator

■ 8. detsembril toimus Harjumaa Terviseedenduse tänuüritus, mis oli suunatud tervist edendavate lasteaedade ja tervist edendavate koolide juhtidele ja terviseeeskondade esin-dajatele.

Aastalõpuüritusel tänasid ja tunnustasid võrgustiku lasteaedu ja kooli tubli, sih-pärase ja eesmärgistatud töö eest Harju Maavalitsuse terviseedendaja Kerli Tamm ja Tervise Arengu Instituudi terviseedenduse peaspetsialist Siivi Hansen. Mulle kui ürituse moderaatorile läks südamesse meie kõigi, nii laste kui töötajate tervise väärtus-

tamine ning hoolimine, märkamine ja tunnustamine just igapäevatoos.

Tihti nähakse pigem seda, mis on halvasti või tegemata ja unustatakse pühendumus, südamlikkus, sõbralikkus, tublidus. Meie ümber on inimesi, kelle südameasjaks on läbi aastate olnud lapsed ja kaastöötajad.

Esmakordselt korraldas Harju Maavalitsus Harjumaa Tervise-nõukogu poolt konkurs “Parim terviseedendaja 2009”. Kandidaate said kõik terviseedenduse võrgus-

tikku kuuluvate lasteaedade ja koolide töötajad. Harjumaa on 13 tervist edendavat lasteaeda, kandidaate esitati 7. Tervisenõukogu valis välja kolm parimat lasteaeda ja kooli. Loo lasteaia Pääsupesa tervishoiutöötaja **Veera Anderson** pälvis oma pikaajase, ääretult pühendunud ja eesmärgistatud tegevuse tulemusena tiitli “Parim terviseedendaja 2009”. Palju õnne, Veera!

Täna n kõiki armsaid kolleege, soovim ilusat ja rahulikku jõuluaega. Külastagu teid kõiki Tervisepäkapikk!

Lugu ja pidu

Mart Johanson
Rebala Fond

■ Ühel läinudsuvisel lämbel öhtul kõndisin mööda turistide poolt sissetallatud rada Rebala küla taguste kivikalmete vahel.

Ikka nendesamade, mida Lastekangruteks kutsutakse. Oli vaikne. Eemalt, Piiteri maantee poolt kostis küll katkematu automootorite müra, aga sellegipoolest oli vaikne. Inimese aju on osav ja paindlik. Inimese meel kergesti petetav. Mis ebaimeeldiv, mis ebaoluline, on hõlpsasti väljalülitatav. Jah, nii on. Peale minu oli seal veel mõni üksik kärbes, kusagil hüüdis üksik ronk ning paar uimast parmu tiirles kohusetundlikult ümber mu pea. Seal kusagil on prügi-mägi. Ja sealt edasi...

See on kummaline ja eriline paik. Keset lagedat maad oled äkki täiesti üksik. Ei ühtegi inimest, ei ühtegi maja... Siinsamas kõrguvad segipööratud paekivivallid, mis koos sügava karjääri, mõistatusliku kalmevälja ja muinaspõldude piire märkivate kiviaedadega moodustavad kummalise ja omal veidral moel kokkukuuluva terviku. Siin asuks nagu piir kahe maailma vahel. Müütiline keeruilm siinpoolest ja sealpoolest vahel. Kuristik, mille ületamine võib teha targaks ja nägijaks või vastupidi – tummaks, pimedaks ja kurdiks.

Siin saan äkki täie teravuse ja selgusega aru, mida tähendab esivanemate kaitse ja hool. Mind valdab häbi.

Vaid kakskümmend aastat

tagasi laulsime hümn vabadusele. Nõudsim õigust esisade maale. Tundsime rõõmu ja uhkust oma sügavate juurte üle. Istusime päevi ja nädalaid arhiivides, et siduda kokku katkenud järjepidevuselõng, et taastada kaotatud väärikus. Ja nüüd?! Mis on meiega juhtunud, et esiisade hauad, mis peatasid võõrvõimu süüdimatu laiutamise, on äkki muutunud kasutatuteks kihuhunnikuteks. Mis on juhtunud, et esivanemate kultusekivid kutsuvad meis esile heal juhul vaid ironiapuhanguid, kui sedagi...?

“Tõll, Tõll, tõuse maast, vaenlane on maal!” öeldud Saaremaal ja Tõll ajanud ennast rinnust saadik jo välja, aga vaenlasi ei olnud, sestsaadik ei tõusnud Tõll enam mitte.

Kas meiega läheb samuti?

Meie esivanemad olid veendunud, et asja, olevuse või nähtuse tundmine annab teadjale-tundjale võimu selle nähtuse või olevuse üle. Ja vastupidi – nähtus või olevus, kelle või mille päritolu, tekkimist ei teatud, allutas enesele inimesed. Sellest veendumusest võrsusid laulud ja lausumised, mis aitasid teadmist elus hoida. Neid anti edasi põlvest põlve ning tagati seeläbi side üle põlvkondade. Oldi üks terviklik kogukond – lahkunud ja elavad. Lahkumine siit ilmast ei tähendanud ometi lahkimist oma perekonnast, hõimust, rahvast.

Oli aeg, kus eestlane, öeldes ‘lugu pidama’, mõtles sõna ot-seses mõttes loo pidamist, loo hoidmist. Oli au hoida lugu. Oli au saada oma loole hoid-

Läksin kurna kukutama, hõbeõuna veeretama, lahti läksid haua ukсед, haua ukсед, kalmu kaaned. Seal nägin oma isada, seal nägin oma emada, kuldakangasta kudukat, hõbelõnga löksutavat.

ja. Nüüd on sellest saanud formaalne viisakus. Me kirjutame oma kirjade lõppu “lugupidamisega”, teadvustamata, mida me tegelikult ütleme. Et olemis võtnud kohustuse lugu hoida ja kohustuse oma sõna pidada...

Kui nüüdsel ajal tähendab pidu enamasti meelelahutust, lahti laskmist, unustamist, siis meie esivanematel oli asi risti vastupidi. Pidul oli hoidmine. Oli hoidmise viis. Kui pidu sai peetud, oli hoidmine hoidud...

Ja nii ongi – me ei tea lugu! Ja kui ei tea lugu ja ei saa ka lugu hoida, ei saa lugu pidada... Meis ei ole lugupidamist!

Nüüd, pea pool aastat hiljem, hingedeaja lõpul ja jõuluaaja alguses tõden taas, et sellest suveõhtust on jäänud mind saatma häbisegune süü-

tunne. Midagi on tegemata. Midagi on valesti.

Kas kalmulistele on vaja meid, elavaid? Seda ma ei tea. Aga nüüd ma tean, et mulle on vaja neid.

Ostan bensiniijaamast ühe kalmuküünla, pistan taskusse ning sõidan Lastekangrutele.

Õhtu on pime ja tuuline. Vanarahvas teab rääkida, et kui hingedeajal on tuuline, on hinged rahulolematud. Pime-das koperdades, poolenisti käsikaudu rühin kivikalmeteni. Süütan kalmuküünla ning sobitan selle lahtiste paekivitük-kide vahele. Soh, rahu!

Tagasi Jõelähtme poole sõites mõtlen, et kas poleks tore, kui kõigil neil unustatud ja ei tea kellele kuuluvat kalmetel põleksid küünlad. Vähemalt kord aastas. Hingedeajal. Siis ka tähed taevast näeksid, et re-valaste maal on lugu peetud.

LOENGUSARI
MUUSEUMIMAJAS

REBALA

Rebala ajaloo, loodusest, inimestest...

15.11 kell 13.00	Rebala ajalugu...	Ott Sandrak
13.12 kell 13.00	Rebala loodusruum...	Hendrik Relve
17.01 kell 13.00	Rebala inimesed...	Marju Kõivupuu
21.02 kell 13.00	Rebala maastik...	Jüri Metssalu
21.03 kell 13.00	Rebala hooned...	Kersti Markus, Helen Bome
18.04 kell 13.00	Rebala muinasleiud...	Mauri Kiudsoo
16.05 kell 13.00	Ühisrännak Rebala mail...	

Info ja registreerimine:
55607627 ✉ info@rebala.ee ✉ www.rebala.ee
Sihtasutus REBALA FOND

Jõelähtme kihelkonnna Vandjala küla Aara talu lugu

Ajalooline ülevaade kuni 1880. aastani

1688. a on Kostiferi mõisa kaardil Kostivere küla all Ara Tenno.

1714. a kirikuraamatus on Ara Tenno Kostivere all Kuu-sikol (1688. a on Kuschiko talu Kostivere küla kaardil olemas).

1732. a vakuraamatus on Ara Tenno nagu kõik teisedki Wainjalla ja Kostivere küla inimesed kirjas Parasmäe all.

1713.–1765. a kirikuraamatus on Kostivere all kirjas Ara Tenno, Ara Tomas ja Liso, nende lapsed Juhan, Sander, Tenno, Liso, Jüri.

1766/1767. a ilmub Wainjalla küla nimi uuesti esile kirikuraamatus Ara Tenno nimega. Seega võib arvata, et Ara nimi koos Tennoga on jõudnud Wainjalla külla.

1777.–1805. a kirikuraamatus on Ara nimi koos peremehe ja perega juba paikne: Ara Hans ja Krõõt, Juhan, tema ema Ann, Tomas, sulane.

1782. a hingeloendites on Wainjall külas Aral vabadikena kirjas Ara Hans (58 a vana), tema naine Gret (40 a) ja nende poeg Thomas (0,5 a).

1794/1795. a hingeloendites on Wainjall külas Aral kirjas Ara Hans, tema naine Greet ja poeg Thomas, Hansul taga märged "Parasmäele".

1810.–1838. a kirikuraamatu andmetel on Wainjala külas Aral (ring ümber tõmmatud ja lo kirjutatud) kirjas Tõnno Matsom, Sepa Tooma pg, sündinud 1803. a, tema naine Liso (endise möldri Andrei Adamsoni tr., 21 a vana, abiellus 1828. a), nende lapsed Mina 1830, Andres 1832–1837, Miina Elisabet 1834–1836, Maarja 1837.

1811. a hingeloendites (loendati mehi) Wanjal külas märged Ara kohta pole.

1839.–1853. a kirikuraamatu andmetel on Wainjall külas Aral kirjas: Peter Petrow Bataschkow 1795, tema naine Kai 1792–1844. Jüri Pander-mäe 1821, läks 1840. a vene usku.

1816. a hingeloendites on Wanjala külas Arral kirjas Ara Peter Petrow (57 a vana), tema naine Marri (50 a), nende poeg Peter (31 a) ja tema naine (26 a), nende pojad: Al-der (12 a), Sachcar (suri 1813), Gregori (5 a), Wassili (2 a).

1826. a hingeloendites on Wanjalla külas Aral (Kerral) kirjas Kerra Toma Peterow (surnud 1817. a 58 a vanuse-

na), tema naine Marry Boris-sowa (63 a), nende pojad: Was-sili (15 a) ning Peter (41 a) ja tema naine Marry Iwanowa (39 a), pojad: Al-der (22 a), Gregori (15 a), Wassili suri 1820. a, Ilja (6 a).

Juurde on tulnud Parasmäelt Andrei Aleksejw (40 a), tema naine Alonia Jackowna (41 a) ja nende pojad Stepan (11 a) ja Aleksei (0,5 a). Samuti on nr 10 alt tulnud Kuzma Petrow (33 a).

1834. a hingeloendites on Wainjala külas Aral kirjas: Ara Peter Petrow Bataschkow (suri 1817. a 58-aastasena), tema naine Maria (68 a), esimene poeg Peter Petrow (49 a) ja naine Kay (48 a), nende pojad: Al-der, suri 1828. a, tema naine Ewa (29 a), Jegor suri 1828. a, Wassili 1820. a, Ilja (14 a). Teine poeg, Wassili Petrow Batachkow (26 a), Ewa ja Al-deri poeg Sachkar (2 a).

1835. a on Jõelähtme kihelkonnas nimede panemine, Wainjall külas Aral on kirjas Peter Petrow Bataschkow, Fedor Stepanowi liini järglane, perekonnanime numbriga nr 2, tema naine Maria, tema poeg Peter Petrow ja naine Kai ning Peteri ja Kai poeg Ilja. Teine poeg Wassili Petrow ning Kai ja Peteri surnud poja A l-deri naine Ewa ja nende poeg Sachkar.

1850. a hingeloendites on Wainjal külas Aral kirjas Hinrich Hindrikow Tomingas (47 a), tema naine Awdotja (44 a), nende pojad Chariton (22 a), Pawel (16,5 a), Iwan (14 a) ja tütred Leonora (18 a), Feodotia (10 a), Maria (10 a), Natalija (4 a).

Peter Petrow Bataschkow surnud 1843. a, tema poeg Ilja (30 a) naisega Natalja (25 a), nende lapsed Nadezda (1 a) ja Sergei (4 a), Kai ja Al-der Bataschkowi pg Sachkar on 18 a.

1858. a hingeloendites on Wainjal külas Aral kirjas Hinrich Hindrikow Tomingas (54,5 a), tema naine Awdotja Wassiljewna (51,5 a), nende tütred Maria (17,5 a), Natalja (11,5 a), nende pojad Pawel (24 a), Iwan (21,5 a), Chariton (29,5 a) ja tema naine Truto Jaani tr (32 a), nende lapsed: Iwan (4,5 a) ja Wassili (2,5 a).

Ilja Petrow Bataschkow (37,5 a) ja tema naine Natalia (32,5 a), nende tütred: Nadezda (8,5 a) ja Anna (3,5 a) ning nende pojad Sergei (11,5 a), Anton (1 a). Alder ja Ewa poeg Sachkar Bataschkow suri 1853. a.

1880–1908 Aaral

Alates 1878. a hakkas Kostiferi mõisa omanik paron von Rosen sõlmima tulevaste põlistalude peremeestega ostu-müügikontrahte. 1868. a Vandjala küla kaardil on Kostivere mõisast lahku mööditud põlistalude hulgas nr 10 all ka Aara, mille ostis 1880. a Mart Hanso (1846) poeg Prangel. Mart ja Marri (1849) (Treifeldt) Prangel tulid Jõelähtme kihelkonda Jüri kihelkonnast Pajopää mõisast, kaasas Ewa (29 a), Jegor suri 1828. a, Wassili 1820. a, Ilja (14 a). Teine poeg, Wassili Petrow Batachkow (26 a), Ewa ja Al-deri poeg Sachkar (2 a).

1884. a Kostivere mõisas Wainjalla külas. Käis leeris 1899. a Jõelähtme kirikus, 1907. a abiellus Kuzma talust pärit Konstatin Bataschkoviga, oli Salu talus perenaine. Anette sündis 1885. a Kostivere mõisas Wainjalla külas, käis leeris 1903. a Jõelähtme kirikus, abiellus 1907. a, minu vanaema Briida mäletamist mööda, läks tagasi Pajopeale Raja talu perenaiseks.

Mart Prangeli pärinemine.

Isa Hans Jürri poeg Prangel sündis ja elas 1802–1870. a Pajopää, ema Marri Prangel sündis Moick-s 1804. a. Abielluti 1826. a. Mart oli peres kuues laps. Mardi õed-vennad olid Abram 1828 (kümme last!), Jürri 1830 (kolm last), Jaan 1834 (neli last), Maile 1836, Hinrik 1844, Mart 1846 (viis last).

Marri Prangeli (Treifeldt) pärinemine.

Isa Jürri Treifeldt sündis 1825. a Moick-s, ema Ann Treifeldt sündis 1825. a Pajopää.

Abielluti 1846. a. Marri oli esimene laps (1850 Leno, 1853 Edwi, 1856 Ann, 1858 Juhhan A 1885 Trino Urmann Lagedil, 1863 Maile, Leno A 1875. a. Jür-

ri Hio Rantelilt, Ann A 1879 Jacob Turro Rosenhagenist).

Ajalooarhiivi AIS otsingusse sõna "Prangel" sisse liites veendus, et vana Aara Mart oli väga kange mees, usin protsessija ja õiguse taganõudja. Käis pidevalt kohut kõigiga. Elfriede Rosalie Bachfeldti mälestustest on mees, et Mart kasvatas vilja ja ostis seda kokku. Vili olevat Maardu mõisas viinaks tehtud ning linnas maha müüdud. Samuti on üks ähmane mälestus August Oja-põllu poolt, et kui vanaisa linnast koju tuli, oli ta maja ukse jalaga lahti löönud ja kuldruklad mööda pörandat jooksma visanud, ise ukseks mõnuga muheledes.

1884. a võttis Mart Prangel endale talu seakarjuseks Jakob Samuel Bachfeldti, kes olla olnud väga töökas noormees. Kirjade järgi on Jacob Samuel Bachfeldt sündinud Nehhatu vallas 1867. a Priidik Bachfeldti pojana. Suguvõsa juured tulevad Väo mõisast.

1895. a annab Mart Prangel oma esiktütre Aliine Jacob Samuelile naiseks. Siit algab minu teine põlv Aara talus – tegemist on minu vanavanaemaga ja vanavanaemaga. Nende lapsed:

1896. a sündis Jacobi ja Aliine perre esikpoeg August (rahvas tunneb teda Kasemetsa Kustina). Abielus Aliine Saarmarkiga. Suri 1978. a, maetud Jõelähtme kiriku aeda.

1899. a sündis Martin, kes oli minu vanaisa. Esimene abielu Juuli Toomiga Parasmäelt Nigula talust ja teine abielu Maardu külas elanud Elfriede Rosalie Aggoraiuga, kelle juured olid Anijal. Suri 1946.

a vangilaagris. Mõlemad maetud Jõelähtme kiriku aeda, kiriku akna alla.

1902. a sündis Johannes (tuntakse Seapaju Jussina). Abiellus Zinaida Bataschkoviga Kuzmalt. Suri 1954. a. Mõlemad on maetud Jõelähtme kiriku aeda.

1905. a sündis Eduard, tema naine nimi oli Veera.

1908. a sündis Maria Anette (kutsuti Karjamaa Manniks). Abiellus 1923. a Al-der Mätlikuga Kärnu külast Kärnsa talust. Teine abielu oli Priidik Noolega (Friedrich Norbek). Suri 1984. a, maetud Pärnamäele.

Pärast vanaisa surma 1946. a kutsuti vanaema valda ning anti üle emamedal. Vanaema öelnud seepeale, et ordeni asemel oleksite mulaste isa parem tagasi andnud.

Mart Prangeli naine Marri suri 25.12.1902. a. 1907. a kirjutab Mart Prangel testamenti oma vanemale elus olevale lapsele Aliine Marti Bachfeldtile. Alla on kirjutatud XXX. 1908. a läks Aliine Maria

Aliine Maria Maardu mõisast. Anettet süles hoides appi oma poegadele rasket asja tõstma, mille tagajärjel tekkis sisemine verejooks ning ta suri. Viis väikest last jäi ilma emata. Aliine maeti Jõelähtme kalmistu tagumisele surnuaiale.

1898. a abiellus Maria Anette Prangel August Karli poeg Kammiga (1876) Maardu mõisast.

1907. a abiellus Liisa Johanna Prangel (1881) Konstatin Bataschkoviga Vandjala külast. Koos peeti Lehmja kõrtsi. Mõlemad on Jüri khk hinged kirjas 1895–1928. a. Ka Anette Prangel (1885) abiellus 1907 ja läks tagasi Jüri kihelkonda Lehmjale.

1909–1940 Aaral

Elu Aaral aga tahtis edasielamist ja tööd äratemist. 1. juulil 1909. a toimus Aliine Bachfeldti vara jagamine ja

Jacob Samuelile abiellumiseks loa andmine. Aara talu lapsed said endale võõrasemaks Leena Wilgergi (sünd 1859 Mätlik), kes olnud väga hea ema oma kasulastele. 1920. a Mart Prangel suri ja maeti oma naise juurde Jüri kiriku kalmistule. Kaks venda, Martin ja August, ei suutnud omavahel Aara talu jagada. August oli seda meelt, et tema isatalu lõhkuma ei hakka. Tegid põllu pooldeks ja harisid kumbki oma poolt. August sai hiljem Vabussõjas osalemise eest maad Kostiveres Kasemetsal.

Martin Bachfeldt abielus Hans Jüri poeg Toomi (sünd 1852) tütre Juuliga (sünd 1900), kes kasvas üles Nigula talus Parasmäel.

Elfriede Rosalie, Martini teine naine, elas Maardu külas oma tädi Hiie Leena juures ja oli sel ajal Maardus Truumal tüdrukus. Juula suri noorelt kopsutiiskusse. Peale Juula surma tõi Martin Briida Aarale ja võttis naiseks 1927. a septembris. Arst ütles minu vanaisale, et tema organism peab sellele tiisikusepisikule vastu, aga haiguse võib ta parandada oma lastele. Ja nii see oligi. Kolm last surid väga noorelt ja kaks poega ei elanud kuuekümneseks.

Elfriede Rosalie Aggoraiuga Bachfeldt oli minu vanaema. Ta sündis 13.01.1903 Maardu mõisas ja suri 01.12.1998 Maardu linnas. Maetud on ta Jõelähtme kiriku surnuaeda, kiriku akna alla, oma laste juurde. Elfriede Rosalie ema Maria (Ado ja Mari tütar) Aggoraiuga Velga juured tulevad Anijalt ning tema õed olid Maardu mõisas elanud Hiie Johannese naine Leena ja Saha külas Allikate talu perenaine Anna Kilberg ning linnas elav Miina.

Briida oli vallaslaps. Kirikuraamatus on kirjutatud ka tema nime tahta isa nimi Kustav Meigas. Maria abiellus hiljem, elas Väana-Jõesuus ning tal oli Briidale lisaks veel kolm

Pilt on pärit Pilvi Peeduli erakogust.
Pildil on Elfriede Rosalie Aggoraiuja Bachfeldt.

Pilt nr 3158Rebala muinsuskaitseala pildikogust. Juuli Toom Bachfeldti (1900–1926) matus Aara talus.

poega, kes kõik Teises maailmasõjas hukkusid. Üks neist peaks olema Kaugatuma lahingus langenu. Võõrasisa olnud Briidaga sõbralik, õpetanud teda lugema. Vanaema oli koolis käinud kolm klassi, kirjutas ja luges ning isegi mõne sõna vene keelt mäletan teda tõnkavat. Vanaema tunnevad ümberkaudsed inimesed Aara Briida nimega. Maardu küla Lille talu peremehe Jüri Kerneril sõnul laulnud Aara Briida kui kuldsuu.

1929. a andis Martin Bachfeldt sisse avalduse 1908. a surnud Aliine Bachfeldti vara jagamiseks. Aara talu omanikuks koos kõigi võlgadega sai Martin Bachfeldt. Tal oli kohustus maksta kõigile vendadele ja õele nende osa välja ning ema-isa katta ja toita kuni nende surmani ning ka matta.

Martin aitas ehitada Augustil üles maja Kasemetsal, Johannesel Seapajul, Maria Anettele maksis kinni tema osa rahas ja Eduardil aitas ehitada maja Katusepapis. Martin ehitas maja ka Jõelähtmele, mille ta müüs ameeriklasele, kes maja sealt ära vedas. Nimede eestistamise käigus võtsid Jacob Samuel ja tema pojad August, Johannes ja Eduard endale uueks nimeks Bachfeldti asemele Ojapõld. Minu vanaisa Martin aga Bachfeldti nimest ei loobunud ja lubas veel vonnigi ette panna.

Martini ja Elfriede Rosalie Bachfeldtiga algas minu suguvõsa kolmas põlvkond Aara talus.

Nende lapsed:

esimene poeg Erich sündis 1928. a, suri 24-aastaselt kopsutiisikusse; teine poeg Johannes sündis 1929. a ning suri 1987. a suvel maksavähki; kolmas poeg Hugo sündis 1930. a ja suri 1946. a luutiisikusse; neljas poeg Mart sündis 1933. a ja suri kopsuvähki 1990. a; viies laps oli Pilvi, kes on 2009. a tervise juures; kuues laps Ee-

vi on 2009. a tervise juures; seitsmes laps Liia sündis 1942. a ja suri 1943. a.

Külas korraldati mitmesuguseid talguid, kus külarahvas koos tööd tegi. 1939. a septembris peksti Aara talus vilja, kui rehi koos ämblikuvõrkudega põlema süttis ja kogu rehielamu maha põles. Sädekivi Vaike, Kasemetsa Augusti tütar, rääkis 2002. a, kuidas nad isaga kartuleid võtsid, kui isa äkki hüüdis, et Aara põleb ja hobusele hüppas ning Aara poole appi kustutama kihutas.

Vanaema Briidalt kuuluna mäletan, et Kreegi sauna perenaine Tiina olevat alati, kui vanaema külalastele tuli või läks, hüüdnud: "Näe, Aara Briida tuleb!" Vanaema öelnud siis ükskord järgmised sõnad: "Perenaine tuleb jah! Ja kui perenaine peeretab, siis saunanaine ainult naeratab!" Pärast seda olevat ka tögamine järele jäänud.

Alates 1940. aastast Aaral

Vanaema Aara Briida juttu järgi olnud sakslased võrreldes venelastega tunduvalt viisakamad ja mõistlikumad. Vastavalt sõja olukorrale liikusid kord sakslased jalgratstel läbi küla ees, venelased hobustel järgi, ja siis jälle jooksid venelased ees ja sakslased järele. Tallu sisse tulles käitunud sakslased suhteliselt viisakalt. Venelased aga tulnud kohe püssiga vanaema ähvardama. Enne vanaisa äravii mist tapnud vanaisa sea, et lastel süüa oleks. Venelased võtnud lihaastja endaga kaasa, sihtides vanaema püssiga.

1943. a, pärast venelase sissetulekut mobiliseeriti üle 40-aastased eesti mehed, et need sõtta viia. Üks viimaseid laevu olla spetsiaalselt Naissaare juures karidele aetud, et kohalikud mehed põgenema pääseks. Minu vanaisa Martin Bachfeldt ja Savirannast Raastu Mart olid koos sellelt lae-

valt põgenenud ja peale selle ka suured sõbrad olnud.

Teine versioon sellest loost on pärit Kaurila Ainolt. Teise maailmasõja ajal, kui venelane põgenes sakslase eest, 1943. a kevadel, võeti kuni 45-aastased mehed kaasa. Iru küla meeste laev lasti Tallinna lahes sakslaste poolt põhja, laev Mihkli meie kandi meestega läks karile pommitabamuse tagajärjel Naissaare või Aegna juures. Mehed tulid kahe nädala pärast tagasi koju, ka tema isa. 1944. a sügisel arreteeriti viis Vandjala küla meest, nende hulgas ka Martin ja August, ja anti sõjatribunali alla.

August Jaagopi poeg Ojapõld (sünd Bachfeldt) 1896. a, Omakaitse, vabastati 1949. a. Oli koos oma venna Martiniga koos ühes vangilaagris.

Martin Jaagopi poeg Bachfeldt, sünd 27.07.1899. a, Omakaitse, 10+5 a, suri 1946. a Arhangelski vangilaagris.

Aara Briida juttu järgi olla aga vanaisa hoopis päästnud selle vene sõduri, kes küla vahel hulkudes ja üle kiviaedade põgenedes lasu munadesse sai. Aaviku Kustas kamanandanud siis vanaisa hobust ette rakendama. Martin viinudki mehe vallamajja abisaamiseks. Kuid ka Vandjala külas oli kommunisti-usku inimesi, kes lahkest teiste külainimeste peale kaebamas käisid. Vanaisa Martin arreteeriti ja viidi ülekuulamisele.

Siit algas ka Aara Briida piinarikas eluetapp, kus teda küll valda, küll linna ülekuulamisele veeti. Sel ajal oli valdas kolm kolla meest: Taru, Köva ja Tou. Selleaegne vallaseimees olla soovitanud vanaisal alati ühte ja sama juttu rääkida. 1945. a mõisteti vanaisa süüdi. Pärast vanaisa surma 1946. a kutsuti vanaema valda ning anti üle emamedal. Vanaema öelnud seepeale, et ordeni asemel oleksite mu laste isa parem tagasi andnud. Vanaema jäi üksi kuue lapse-

ga (seitsmes oli juba surnud) ning kogu oma suure majapidamisega oli ta saatuse hooleks jäänud.

Mäletan seda medalit, mis vanaemal seisis Singeri õmblusmasina sahtlis. Masin oli sama, mille taga vanaema Singeri kursuse pildil istub. Tädi Pilvi mäletab sellest ajast seika, kui Briida laudas omaette lehma lüpsis, kõva kartsu peeru lasi ning ehmatanud siis, kui Tou ja Köva ta seljataga seisid. Andnud siis neile kahe peale hane, mispeale mehed kiskuma läinud.

Tädi Pilvi mälestuse järgi olla ema Aara Briida rääkinud, et vanavanaisa Jacob Samuel ei jaksanud uskuda sellist ülekohtu, mis tema poegade Augusti ja Martini perele osaks sai. Päev päevalt elas ta üle oma poegade saatust ning lõpuks hääbus 1948. a. Minia Aara Briida mattis oma äia Jõelähtme tagumisele surnuaiale oma naise Aliine juurde.

Kasemetsa Kustase sõnul olnud Eesti mehed vangilaagris alguses kõik tugevad mehed. Oma leiva vahetasid venelastele suitsu vastu. Peagi aga jäid raske tööga nõrgaks ning haigeks. Pärast tagasitulekut vangilaagrist oli Kasemetsa Augustil keelatud tagasi tulla oma kodukohta, ta varjas end kõikvõimalikes kohtades. Öösi aga käis Kostivere sovhoosi viljakuiivatis meestega juttu rääkimas (Ants Teiva mälestus).

Pärast vanaisa Martini surma oli vanaema Aara Briidal raske üksinda 50 ha majapidamist ülal pidada. Majad vahetati ära Maardu küla Kaunissaare taluga, kus elati 1950. aastateni. Hiljem võttis Johannese poeg Hugo ka naise sealt talust.

1949. a küüditamisel ootasid Aara Briida ja tütar Eevi Kaunissaarel oma kompsudel küüditajaid. Briida pojad olid peitu jooksnud, Pilvi elas Kärmu külas tädi juures. Kuid vanajumal taevast oli armuline ja

Pilt Rebala muinsuskaitseala fotokogust. Varsaga on Aara Briida, istub Aara Martin

õiglane ning tegi sellel ja eelneval päeval tugeva tuisu, nii et küüditajad Kaunissaarele ligi ei pääsenud ning minu ema ja vanaema jäid küüditajatest maha.

Minu ema Eevi mälestuste põhjal oli vanaema selline inimene, kes naljalt kellelki midagi ei laenanud, ennem said nad nalga näha. Ema käis koolis Maardu mõisas, teised lapsed aga Jõelähtme koolis. Mäletab ema ka meeletoivutusi Loo küla ja Jõelähtme vahel, kust lastel kooli minnes läbi tuli sumbata ja ime siis, et laste tervis nõrguke oli.

Aara Briida läks Maardu Kalinini nimelisse kolhoosi, mille esimeheks oli Julius Põldmäe. Minu ema Eevi mäletamist mööda tegid naised iga töö lõppemisel "lõpetamist". Briida kamandati hobust vankri ette rakendama ja sõit läks Fosforiiti "lõpetise" järele. Mehed olid suuremalt jaolt sõtta jäänud või vangi

pandud. Kõik tööd tuli naistel endil ära teha.

Sel ajal kui vanaisa Martin veel elus oli, oli tihti ka vanaema hobustega, kelle nimi oli Maara, põldu kündmas, sest vanaisa oli pidevalt ringi sahkendanud. Külamehed seisnud siis põllu pervel ja muianud: "Näe, Aara Briida on jälle sahakurgede vahel!"

1991. a Eesti Vabariigi alguses mõisteti vanaisa Martin Bachfeldt õigeks. Palusin vanaemal Aara talu maad tagasi võtta ja mitte kompensatsiooni nõuda. Ja nii ta tegigi. Enne surma palus ta mul end veel kord Aarale viia. Lõppes kolmanda põlve elulend, algas minu, viienda põlve põnnistus. Saatust on Aara talus olnud karm läbi aegade. Parimas eas perenaisi-peremehi on surm niitnud, kuid elu peab edasi minema, tööd tehtud saama ka siin, Eestimaa kivises mullas.

Ajaloolise ülevaate koostas nüüdne Aara talu perenaine Tiia Välk

50 aastat raamatukogu Lool

Juta Remmet
raamatukogutöötaja

Kõik märgid näitavad lugejate arvu kasvu, olenemata sellest, et arvuti ja internet üha enam meie igapäevaelus osalevad. Nüüd saavad õpilased tulla raamatukogusse igal vahetunnil ilma majast väljumata.

Lüües lahti ükskõik millise Eestimaa reisijahi, näeme, et paljude asulate tutvustuses on märgitud, et seal tegutsevad kool, kauplus, raamatukogu. Raamatukogu on asutus, mis väärib mainimist, sest ta on ilmestanud meie elukeskkonda juba paarsada aastat. Esimese rahvaraamatukogu asutas koguduse juurde Karula pastor A. L. Baumann 1842. a. Loo raamatukogu alustas tööd 117 aastat hiljem, 1959. a maikuu Tallinna Linnuvabriku ametiühingu raamatukoguna. Tallinna Linnuvabrik oli selleks ajaks tegutsenud kolm aastat ning seal töötas 140 inimest. Raamatud fondi moodustamiseks saadi tasuta Iru küla-raamatukogust. Alustati 4472 raamatu ja brošüüri. Täna seni on nendest aktiivses kasutuses näiteks R. Rohu jutustus "Mäger Urask", romaan "Ummiktänav", E. Vilde "Mahtra sõda", A. H. Tammsaare "Põrgupõhja uus Vanapagan".

Raamatukogul puudusid algul ruumid

Raamatud olid lihtsalt ühes kontoritöös. Ka puudus palgaline raamatukoguhoidja koht. Raamatuid laenutasid kaks korda nädalas ühiskondlikel alustel linnuvabriku töötajad-ametiühingu aktivistid. Raamatukogutööd tegid oma põhitöö kõrvalt Elvi Sepp, Elviira Seepõld ja Elvi Ulm. Esimesel

aastal oli 15 lugejat. 1968. a jaanuaris võeti poole kohaga tööle palgaline raamatukoguhoidja, kelleks oli Linda Karin. Tol ajal kehtis nõue, et täiskohaga raamatukoguhoidjaga raamatukogus pidi olema vähemalt 12 000 eksemplari. Ka Loo raamatukogu tegi kõik, et saada nõutud suurusega fond. Selleks hangiti raamatuid mitmelt poolt teistest raamatukogudest, kus korrastati oma fonde, näiteks Irust ja Maardu mõisa raamatukogust. Raamatute toomiselt juhtus ka naljakaid lugusid. Tore lugu juhtus, kui mindi raamatuid ära tooma Nabala mõisast, kus asus vanade raamatute hoidla. Sealt said raamatukogud raamatuid oma fondide täiendamiseks. Kuna ei L. Karin ega bussijuht V. Paldermaa polnud varem Nabalas käinud, ei teadnud nad ka mõisasüdames asunud ühesuguste valgete majade otstarvet. Avades ühe hoone ukse ning hüüdes, kas seal kedagi on, said vastuseks mitmehääle "Ammuu!" Oma üllatuseks olid nad satunud mõisa peahoone asemel lauta. 1969. a lõpuks olid nõutud 12 000 eksemplari raamatukogus olemas ja Linda Karin täiskohaga raamatukoguhoidja. L. Karini tulekuga Loo raamatukogusse algas tõeline sisuline töö raamatukogus. Tallinna Linnuvabrik aitas raamatukogu töötingimuste parremaks muutmisele igati kaasa. Linnuvabriku ametiühingu kaasabil muretseti mööblit ja ka uued ruumid. Uued ruumid saadi aadressil Saha tee 10, majja, mis oli olnud kultuuriosakondadele. Harjumaal võttis kultuuriosakond üle vaid kaks raamatukogu ning üks neist oli Tallinna Linnuvabriku raamatukogu, teised livideeriti.

1979. a asus Loo raamatukogu tööle äsja Viljandi Kultuurhariduskooli lõpetanud Urve

ti õppurite poolt. Rõhku pandi tööle lastega. Korraldati temaatilisi õhtuid, viktoriine, joonistusvõistlusi. Raamatukogu ja lugemistuba kujunesid õpilastele igaõhtuseks vaba aja veetmise kohtaks. Ka täiskasvanutele toimusid kirjandusõhtud, kohtumised kirjanike ja näitlejatega. 1974.–1975. a likvideeriti NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega ametiühingute raamatukogud ja allutati need rajoonide kultuuriosakondadele. Harjumaal võttis kultuuriosakond üle vaid kaks raamatukogu ning üks neist oli Tallinna Linnuvabriku raamatukogu, teised livideeriti.

1979. a asus Loo raamatukogu tööle äsja Viljandi Kultuurhariduskooli lõpetanud Urve

Liivrand. Selles majas sai Urve Liivrand töötada 1996. aastani. Siis kolis raamatukogu uude hoonesse, kus asus ka uus polikliinik. Kuigi need ruumid ei olnud ehitatud spetsiaalselt raamatukogule, saadi tublisti ruumi juurde. Nii said omaette toa laste-, ilu- ja liigiline kirjandus. Koos Loo aleviku kasvuga kasvas ka lugejate arv.

Loo raamatukogus on 900 lugejat ja 24 000 raamatut

Muudatused ühiskonnas töid järjest rohkem inimesi raamatukogusse, sest vajadus info järele suurenes. Üheksakümnendate aastate lõpus jõudis raamatukokku arvuti-ajastu. Raamatukogus oli lugejate kasutuses kaks arvutit. Peagi jäid ka need ruumid

nüüdisaegsetele teenindusnõuetele kitsaks. Uued avarad ruumid sai raamatukogu 2004. a detsembris vastavastatud kultuurikeskusesse. Need ruumid on sisustatud spetsiaalselt tellitud mööbliga. On arvestatud eri lugejarühmade vajadustega. Eraldi on lastekirjandustuba, lugemis- ja arvutiruum. Suure muudatuse raamatukogu töösse tõi otseühendus Loo kooliga. Nüüd saavad õpilased tulla raamatukogusse igal vahetunnil ilma majast väljumata. Nii leiab mõnigi laps ennast raamatukogust ka siis, kui ei pea laenutama kohustuslikku kirjandust.

Viimasel paarikümnel aastal on Eestis tohutult kasvanud kirjastustegevus. Suure-

nenud on nii raamatute kui ajakirjade-ajalehtede arv, on laienenud kirjanduse temaatika ja kasvanud tõlkekirjanduse osa. Täna on raamatukogu fond jõudnud 24 000 raamatuni. Eriti rõõmustav on see, et Loo raamatukogul on juba 3-4 põlvkonda oma lugejaid. Ei ole haruldane, kui korraga tulevad raamatuid laenutama kõik kolm põlve korraga. Ja tore on tõdeda, et lugemist leidub kõigi kolme jaoks. Raamatukokku tulla kohtuma kirjanike ja luuletajatega, tulla ka jõuluõhtule. 2009. a on Loo raamatukogus 900 lugejat, neist lapsi 350. Kõik märgid näitavad lugejate arvu kasvu, vaatamata sellele, et arvuti ja internet üha enam meie igapäevaelus osalevad.

Perepäev Jõelähtme jõulumaal

Hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalosakond

Jõelähtme rahvamajas toimus 12. detsembril tore perepäev valla paljulapselistele peredele ja puudega laste peredele.

Külalisteks olid palutud kelgukoerad – siberi huskyd ja samojeedi koerad, keda oli koos omanikega kohale tulnud päris palju ning kes tervitasid lapsi oma ühise "lauluga".

Perepäeval said kõik kohalolevad koertega tutvustada, tantsida päkapikkudega, mängida mängu, meisterdada jõulukaarte, vaadata Kosti-

vere lasteteatri toredat jõuletendust ja süüa palju komme ja piparkooke.

Loomulikult oli kohal ka Jõuluvana kingitustega.

Kultuurikalender jaanuar 2010

3.01 kl 14	Neeme rahvamaja	Loo kammerkoori uusaastakontsert
6.01	Kostivere noortekeskus	Kolmekuningapäev
12.01 kl 14	Loo kultuurikeskus	Näiteringi uusaastakarneval
14.01 kl 12	Loo kultuurikeskus	Seenioride ümarlaud
14.01	Kostivere noortekeskus	Kostivere minimissi valimised
15.01 kl 10	Loo kultuurikeskus	Beebikool alustab uut aastat
14.-15.01	Kostivere põhikool	Kostivere kool seiklusrajal
	Kostivere aleviku kuuse juures (poeesine plats)	ADVENDIAJA tähistamine Jõelähtme kirikuõpetaja jõulusõnum ja 1. advendiküünla süütamine. Järgneb kontsert Kostivere mõisas, avatud mõisakohvik
17.01 kl 13	Rebala muuseumimaja	III loeng "Rebala inimene" sarjast "Rebala ajaloo, loodusest, inimestest..." Lektor Marju Kõivupuu
	Loo keskkooli aula	1. advendiküünla süütamine
17.01	Jõelähtme rahvamaja	Mälumäng, I ring
18.01	Loo kultuurikeskus	Seenioride meistrituba
19.01		Jõelähtme vald 119
22.01 kl 14	Loo kultuurikeskus	Seenioride klubi talvepidu
25.01 kl 10	Loo kultuurikeskus	Seenioride meistrituba
29.01 kl 11.30	Loo kultuurikeskus	Beebikooli emmede kohtumine lastearstiga
29.01	Loo keskkooli aula	Loo kultuurikeskus 5

Iru jäätmepõletusjaam

Ando Leppiman
Eesti Energia Taastuenergia juht

■ Jäätmete põletamine elektri ja soojuse tootmise on Eestis võrdlemisi uus teema.

Alles see oli, kui tegime tutvust prügi sorteerimisega ja ostime esimest korda biolagunevaid kotte. Ja kuigi tänaseks on jäätmete vähendamine ning taaskasutamine juba rohkem teada, siis jäätmeid tekib Eestis aastas ikka kokku ligi 500 000 tonni. Vaid kolmandik sellest kogusest leiab taaskasutamist ning ülejäänud rändab prügimäele. Seda viimast tuleb ja saab muuta ning üheks abinõuks ongi võtta praegu prügimäele ladestatavad jäätmed taaskasutusse elektri ja soojuse tootmises.

Eesti Energia eesmärgiks on oma tootmise mit-

mekesistamine ning eelkõige keskkonnasõbralikumate tootmisviiside kasutuselevõtmine. Ühelt poolt aitavad seda saavutada tänapäevaste tootmisüksuste rajamine ning teisalt seal kasutatav kütus – soovitatavalt taastuvad energiaallikad. Viimastest on Eestis laiemalt kasutusel tuul, vesi ja biokütus (näiteks puit, turvas ja ka biogaas).

Jäätmeid taastuvate energiaallikate hulka otseselt ei loeta, kuid vaatamata sellele on jäätmete taaskasutamine keskkonnasõbralik tegevus ning seetõttu meie huviorbiidis. Ehk siis keskkonnajäätmeid taastuvalikuma soojuse tootmise nimel soovime Tallinna piirile Iru elektrijaama rajada jäätmepõletusjaama. Kui olemasolev Iru elektrijaam töötab maagaasi jõul, siis tulevikus saaks selle kütuse hinnaga kütuse asendada kodumaist päritolu ja stabiilsema hinnaga kütusega – segaolmejäätmetega.

Need on jäätmed, mis on pärast sorteerimist üle jäänud ja nagu juba öeldud, nende saatus on praegu prügimäel.

Prügi ladestamisele tuleb seaduse järgi eelistada taaskasutamist ning seetõttu ei saa meil ka prügilatest kuigi kahju olla. Meie keskkonnale on kasulik, kui prügilatesse jõuab tulevikus oluliselt vähem jäätmeid. Samamoodi on Eestile kasulik, kui saame vähem kasutada taastumatuid maa- ja mineraalresursse ning enam kasutusele võtta juurdetekkiva iseloomuga energiaallikaid. Nii nagu seda saab teha Eesti Energia, saab selle teostamisel osaleda ka iga Eesti elanik. Igaüks saab meist oma eluluga igapäevaselt vähem jäätmeid tekitada, juba tekkinud jäätmeid sorteerida ja taaskasutusse võtta ning ka energiasäästunippe praktiseerida.

Tallegg avas 25 miljonit maksnud punkerlao

■ 9. detsembril avati 25 miljonit krooni maksnud Eesti modernseim punkerlao. Talleggi viimaste aastate suurim investeering Eesti Broileri arendamisse annab võimaluse veel paremini kontrollida kogu tootmisprotsessi kvaliteeti.

"Toiduainetootmises algab kõik hügieenist, sealhulgas söödatehase hügieenist. Uue punkerlao avamine annab võimaluse veelgi paremini kontrollida kogu tootmisprotsessi kvaliteeti," lausub ASI Tallegg juhataja Teet Soorm. "Tallegg on investeerinud kümneid miljonid kroone, et renoveerida kõik linnad. Täna on suurem osa Talleggi kanalaist tänapäevaste keskkonna-, hügieeni- ja veterinaarainoüetele vastavad. Järgmiseks sammuks Tallegile oli linnade söödatehase kvaliteedi ülevõtte kontrolli saavu-

tamine. Talleggi söödatehase ehitati 1988. aastal ning alates 1994. aastast toodab söödatehase Talleggi munejatele kanadele ja broileritele vajaliku sööda 100% ulatuses. Kuid 20 aastaga on vana punkerlao amortiseerunud. Uus punkerlao võimaldab täielikult vältida teravilja niiskumist ja sellest põhjustatud kadusid ning tagab suurema söödaühtsuse."

"Nõuded kanasöödale on väga ranged ning Tallegg on pidevalt investeerinud söödatehase seadmete ja tehnoloogiate täiendamisse, samuti söödatehase hügieenitaseme tõstmisele," lausub Talleggi söödatehase juhataja Urmas Rannapalu. "Uus punkerlao töötab samal põhimõttel kui vana, kuid on oluliselt moodsam ning töökindlam. Uues laos on kõik operatsioonid juhitavad ja jälgitavad arvutist, mis moodustab ühtse juhtimissüsteemi söödatehase juhtarvutitega. Sellega on välistatud inimfaktorist tulenevad vead. Tänu vastuvõturuumi ja transportööride tolmufiltrite olemasolule on viidud keskkonda sattuva tolmu hulk miinimumini. Punkerlao on paigaldatud temperatuuri jälgimise süsteem, mis alarmeerib teravilja võimaliku kuumenemise korral."

Söödatehase uus punkerlao koosneb uuest kaalumajast, kus kontrollitakse sissetuleva tooraine kvaliteeti ja seejärel kaalutakse; uuest toorainevastuvõtust, mille tootlikkus on 100t/h ja mis on varustatud tolmufiltritega, et vältida tolmu mustingit keskkonnakahjustusi; ning uuest 13 punkriga punkerhoidlast, mis mahutab ca 4000 t toorainet. Kümme punkrit on koonuspõhja te-

raspunkrid ja kolm lamedapõhjalised sojašroti punkrid, mis on varustatud spetsiaalse hüdroteoga.

Teet Soorm,

ASI Tallegg juhataja

Urmas Rannapalu,

Talleggi söödatehase

juhataja

Margus Venelaine,

ASI Tallegg äridirektor

AS Tallegg

on Eesti ainus linnulihatootja, mille eelkäija Tallinna Linnuvabrik alustas tegevust 1956. aastal. Tallegg kuulub HKScan kontserni. Ettevõtte kasvas 2008. aastal 8,3 miljonit broilerit, tootis 14,6 tuhat tonni linnuliha ja valmistooteid. ASI Tallegg 2008. aasta käive oli 661 miljonit krooni. Ettevõttes saab tööd 465 inimest.

Huvitavaid fakte:

- Alates 2002. aastast toob söödatehase ainult kuumtöödeldud sööda ning kasutab selleks eestimaist teravilja.
- Keskmiselt valmib söödatehases 45 000 tonni sööda aastas.
- Valmistatakse 22 erinevat söödasegu, milles kasutatakse 33 söödakomponenti.
- Eri söödaretseptid on munakanadel, nt antakse tervisemune munevatele kanadele söödaseguga kvaliteetset linaõli.

Lagedi hobupäev

Ain Unt

Kohal oli päris väikseid, lapsevankrist just väljahüpanuid, kui ka suuremaid.

Kuna oleme kahe suure valla piiril asuv alevik, siis olid kohale tulnud nii mõnedki Jõelähtme ja Rae valdade volikogude kandidaadid. Lähenesid ju valimised. Aga mis kõige tähtsam – ilm oli selge ja päike paistis.

Ürituse ettevalmistajateks ja korraldajateks olid kohalikud külaliikumise- ja ratsasporditegelased. Ja just volikogu kandidaadid olid need, kes jälgisid, et vanemad inimesed saaksid istuda ja et neil oleks üritust kõige parem jälgida. Samuti aidati kõige väiksemaid hobuste selga, püstitati teadetetahvlid kenasti jalga-

dele ja riputati teated tahvlile. Jälgiti, et kogu üritus laabuks.

Talli ja ratsakooli tutvustamisel oli tunne, et tall võiks olla kummist. Aga kõik mahtusid kenasti ära. Miks hobune pruuskab? Millised on hobusetõud? Kuidas hobune magab ja kuidas ta pissil käib? Kes on talli rahvusvahelistel võistlustel nime teinud staaridest neljajalgseid? Küsimusi oli palju ja enamik leidis ka vastused.

Sõu võis alata. Platsil said kõik näha mitmeid ratsaspordialasid, nende tutvustust, kuulda kommentaare. Koolisõidu kadrillis võis näha ratsakooli õpilaste suurepärasest esitusest ja hobuste kuulekust. Takistussõidu esitlemisel näidati, milliseid keerulisi ja samas lõbusaid harjutusi tuleb aegajalt treeningutel näha. Esitleti ka ratsapordi kolmevõistluse krossi. Sellel väga mehiseks

peatava spordiala demonstratsioonil võis näha, kui julgelt ratsakooli tüdrukud ülekerulist maastikku ja näiteks suure künka otsas olevat "maja" ületavad. Mõni pealtvaataja pigistas silmad kinni ega julgenud vaadatagi.

Suur tänu siinkohal meie kandis tegutsevatele erakondadele ja valimisliitudele, kes jagasid võistlejatele auhindu. Ilma ei jäänud keegi.

Viimaseks alaks oli voltijeerimine ehk hobuse seljas võimlemine. Kui esinejad olid lõpuks hobuse seljas püramiidiasendi sisse võtnud ja kõik ürituse ametlikud ja mitteametlikud fotograafid olid jõudnud pildid ära teha, oligi kogu üritus paari tunniga läbi saanud. Need, kes juhtusid Loo aleviku poole viiva tee ääres seisma pärast seda üritust, võisid näha tore-naljakat

vaatepilti, kuidas ratsakooli treener Ranno Vatsk sõidab kodu poole koos tema auto külge salaja riputatud roheliste õhupallidega. Lastele tundus, et tal on kodus neid hädasti vaja.

Korraldajad loodavad, et Loo, Saha ja Lagedi kandi rah-

vas sai järjekordselt midagi põnevat kogeda. Kas kordame üritust ka järgmisel aastal? Mis sellest, et valimisi siis pole. Lagedi Ratsaspordikool loodab, et ükskord saab asja ka poiste treeningrühmast. Aga tulla võivad kõik. Vaata ka kindlasti

<http://www.capriole.ee/lagediratsaspordikool.htm>.

Üks asi veel. Jaheda ilmaga oli kuum tee ja maitsvad kookid igati omal kohal! Tänu kõigile, kes said üritusele öla alla panna.

Puhake piisavalt ja olge rõõmsameelsed!

Dr Mare Seljamäe
Loo perearstikeskuse perearst

Sel aastal algas massiline haigestumine viirusnakkustesse meie vallas tavapärasest varem, oktoobri lõpus.

Täna on haigestumisi juba vähem, kuid eeldatavasti on jaanuaris-veebruaris oodata uut haiguspuhangut. Paljuräägitud pandeemilise gripi A/H1N1 ehk nn seagripi vaktsiin on lähiajal Eestisse saabumas. Loo ja Kostivere perearstikeskustes on koostatud nimekirjad vaktsineerimisele kuuluvatest inimestest ning nende jaoks on vaktsiini tellitud. Kuna vaktsineerimise hakatakse vastuvõtvälisel ajal, ei tohiks see häirida tavatööd nendes keskustes. Kõikide vaktsineerimist vajavate inimestega võetakse isik-

likult ühendust pärast vaktsiini saabumist.

Vastavalt Sotsiaalministeeriumi korraldusele 30.11.2009. a kuuluvad perearsti juures esmaselt vaktsineerimisele nn riskirühma kuuluvad isikud. Riskirühma on vajalik vaktsineerida seetõttu, et neile võib gripp või selle tüsistused olla eluohtlikud. Eesti Vabariigis on vaktsineerimine A/H1N1 gripi vastu vabatahtlik.

Riskirühma kuuluvad:

- kuni 6-kuuste imikute emad;
- lapsed vanuses 6 kuud kuni 2 aastat;
- lapsed ja noorukid vanuses 2–17 aastat ja täiskasvanud vanuses 18–64 aastat, kes põevad raskeid kroonilisi või immuunpuudulikkusega kulgevaid haigusi või saavad pidevalt ravimeid, mis immuunsüsteemi nõrgestavad.

Nii vaktsineeritakse püsi-

ravi saavaid astmahaiged, 1. ja 2. tüüpi diabeeti põdevaid haiged, reumatoidartriidihaiged, kes saavad immuunsüsteemi pärssivat püsiravi ja veel mitmeid harvem esinevate krooniliste haigustega patsiente. Riskirühma kuuluvad ka inimesed, kes oma töö tõttu on otseses kokkupuutes haigetega – arstid, meditsiiniõed, arstitudengid, hoolekandeadutuste töötajad jt.

Esimeste haigustunnuste tekkimisel oleks õige jääda koju, nii väheneb tüsistuste oht inimesel endal ja haigeks jäämise oht töö- või õpin-gukaaslastel. Perearstiga võib esialgu telefonitsi nõu pidada. Teatavasti ei ole viirushaigustel põhjuslikku ravi. Ravi on sümptomaatiline ehk haigustunnuseid leevendav apteedi käsimeetoditega (palavikualandajad, valuvaigistid, kõhasiirupid või

tabletid, nt nohutabletid jm). Oluline on rohke vedeliku tarbimine, soovitatav on C-vitamiin.

Arst, aita iseennast

Omaette eesmärgiks ei tohiks olla kehatemperatuuri alandamine normini. Esimestel haiguspäevadel piisab, kui pärast palavikualandaja kasutamist kehatemperatuur langeb 38–38,3 kraadini.

Kohest arstiabi on vaja, kui

- temperatuur püsib ülil kõrge na vaatamata katsetele seda alandada;
- haigel tekivad hingamisraskused;
- esineb pidev oksendamine;
- esineb segasusseisund, lapsel apaatus või pidev nutt ja rahutus;
- esinevad krampid;
- nahavärvus muutub hallikaks või sinakaks;
- haige, eriti laps, ei joo piisavalt.

Erakorralist arstiabi osutavad kiirabi ja haiglate erakorralise meditsiini osakonnad.

Sageli küsivad patsiendid, kuidas küll arstid ja õed haigeks ei jää. Oleks meeldiv siingi avaldada mingi salanipp, kuid seda meil paraku ei ole. Selgitus on siiski olemas – olles aastaid pidevalt kokkupuutes viirushaigustega, on tekkinud nn loomulik immuunsus, mistõttu meedikud ei haigestugi nii kergesti.

Haiguste kõrgperioodil olge palju värskes õhus, vältige rahvarohkeid kohti ja kontakti haigetega. Tavalisest rangemalt järgige hügieeninõudeid. Abi võib olla ka immuunsüsteemi tugevdavatest preparaatidest (punane päevakübar, ternespiima kapslid vms).

Puhake piisavalt ja olge rõõmsameelsed – terve vaim aitab vältida kehalist haigust.

Kaunist lähenevat jõuluaega ja jätkuvat meeldivat koostööd!

Terve vaim on parim ravim

Kuidas meie valla koolilapsed gripile vastu panevad?

Kostivere koolist teatati, et gripp seal enam lapsi ei kimbuta, kuid kool oli tõepoolest paljude haigestunud laste tõttu kaks päeva suletud, 26. ja 27. novembril. Esimene gripilaine läks suurema pahanduseta mööda ka Neeme koolist. Kõikides klassides jätkus tavapärase õppetöö, välja arvatud 5. klassis, kus mõlemad poisid peaaegu kaks nädalat puudusid. Sellest tundis rõõmu 6. klass, kes sai sel ajal kogu õpetaja tähelepanu endale, kommenteeris kooli juhataja Karin Soosalu. Loo Keskkoolis peatus õppetöö siiski terveks nädalaks kõige väiksemate, 1.–4. klassi õpilaste jaoks, kes said pisut koolist priiks.

Ringi nimetus	Kuumaks
Muusikaring, 2x 45 min	200/*150
Muusikaring, 1x 45 min	150/*100
Beebikool, 1x 30 min	100.-/*75.-
Mudilaste lauluring, 1x 45 min	100.-/*75.-
Showtants, 1x nädalas	100.-/*75
Malering, 1x nädalas	50.-
Shaping 1 x nädalas	100.-
Jooga, 1x nädalas	100.-
Peotants, 1x nädalas	100.-
Animatsioon, 1x nädalas	100.-/*75.-

*soodustus, kui ühest perest osaleb ringis mitu last

Ringi nimetus	Kuumaks	I poolaasta (september - detsember)	II poolaasta (jaanuar - mai)
Muusikaklass, 2x 45 min + solfedzo	250.-/*200	900 /*700	1150.-/*900
Muusikaklass 1x 45 min + solfedzo	150.-/*100	500/ *300	650 /* 400

*soodustus, kui ühest perest osaleb ringis mitu last

KORRALDUS,
Jõelähtme 10. detsember 2009 nr 628

Ringide ja muusikaklassi osalustasude kinnitamine

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 30 lg 3, annab Jõelähtme Vallavalitsus

korralduse:

1. Kinnitada alates 01. jaanuarist 2010 Jõelähtme vallas tegutsevate ringide osalustasud

2. Kinnitada alates 01. jaanuarist 2010 Jõelähtme vallas tegutsevate muusikaklasside osalustasud

3. Ringide ja muusikaklasside kuutasud ja poolaastatasud makstakse ettemaksuna (hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks) Jõelähtme vallavalitsuse arveldusarve numbri 10002018903006. Ringis ja muusikaklassis osalemise tõendavaks dokumendiks on maksekorraldus.

4. Korraldus jõustub teatavakstegemise.

Andrus Umboja
Vallavanem
Leho Kure
Vallasekretär

Aiandusfirma Akone OÜ jagas tasuta püsilillesibulaid

Jõulueelne heategevuskampaaniate laine jõudis ka Jõelähtme valda. Kõik, kel väliste tunnuste põhjal tuvastati lillelembust, said omandada pakikese tulpide, laukude, nartsisside ja puškiiniate sibulaid. Kliima soojenemine on teinud võimalikuks, et lillesibulaid saab mulda panna detsembrikuu keskpaigas, mil vanasti sõitsid saanid, sõitsid reed ja maa oli kaetud lumevaibaga. Täiendust said ka valla lasteasutuste õuealade lillepeenrad. Ka ametnikud eesotsas finantsosakonnaga istutasid vallamaja ette 300 püsilillesibulat.

Õnnitleme kõiki detsembri sünnipäevalapsi, soovime õnne ja tervist!

Valla eakate sünnipäevad detsembris 2009

94	26.12	ELLA JÜRJO	Iru küla
90	09.12	LINDA MAISA	Manniva küla
85	19.12	EDGAR SILLA	Iru küla
84	10.12	LEIDA KEKS	Loo alevik
84	15.12	AINO KURGPÖLD	Loo alevik
84	29.12	LILIAN PIROJA	Saha küla
83	23.12	ANTS LÄTTI	Saha küla
83	23.12	VAIKE OJA	Loo alevik
81	10.12	VEERA RAUD	Loo alevik
75	14.12	VÄINO VARES	Loo alevik
75	07.12	VIRKE KOPPEL	Loo alevik
75	08.12	MAIRE-MELAINE PAPP	Loo alevik
75	14.12	HILLI ÕUNAP	Saha küla
75	18.12	RAUL TIISAAR	Parasmäe küla
75	19.12	ARNO REIGO	Jägala küla
75	24.12	ENDEL ENGMAN	Iru küla
70	08.12	ARE ALLOJA	Kallavere küla
70	17.12	MAIMO REBANE	Loo alevik
70	22.12	VLADIMIR MUROV	Uusküla
70	24.12	ZINAIDA LAVROVA	Manniva küla

Muudatused talihoolde tööde tegijate kontaktandmetes

Loo ja Kostivere alevikes ning Iru, Saha, Maardu, Vandjala, Loo ja Nehatu küladest teeb talihoolde töid OÜ Loo Hooldus, kontaktisik on Marje Laimets, tel 5648 1589, 608 0619, marje@loohooldus.ee. Haljava külas teeb talihoolde töid OÜ Parasmäe, kontaktisik on Aleksander Lepik, tel 50 89 616.

Teade Kaluritele

Teisipäeval, 29. detsembril kell 17.00 toimub Jõelähtme valla kalurite koosolek vallamajas. Arutatakse strateegia elluviimist. Koosolekul osaleb Harju Kalandusühingu esindaja. Lisainfo Merike Metstak, tel 52 7887 0

Tähelepanu!
31. detsembri hilisõhtul kutsume kõiki Kostivere alevi kuuse juurde. Veedame üheskoos aastalõpu viimased minutid, kesköö saabudes laseme valla tuledesära! Võta kaasa oma tulevärk ning tervitame üheskoos aastat 2010!

Kostivere päevakeskuse pere avaldab kaastunnet juhataja Anne Kannele väimehe **ALLAN KARELLI** surma puhul.

Avaldame kaastunnet Kostivere päevakeskuse juhatajale Anne Kannele väimehe surma puhul. Jõelähtme Vallavalitsus

Jutuvõistlus 2009

Jõelähtme Vallavalitsus tänas Eesti Vabariigi 91. aastapäevale pühendatud kodulooliste jutustuste ja kirjutiste võistlusele "Minu kodukandi ajalugu" laekunud tööde autoreid ja jagas 10 000 krooni suuruse auhinnafondi järgmiselt:

Tiit Truuma "Lauluga läbi elu" – 1500 krooni.

Piret Pintmann-Hellaste "Kuidas pidi kaardilt kaduma Võerdla ehk otsustavad aastad, 1960-1970ndad Võerdla küla loos" – 1500 krooni.

Mare Vaarik "Mõnda minu mälestustest ja lühike elulugu" – 1500 krooni.

Tiia Väik "Jõelähtme kihelkonna Vandjala küla Aara talu lugu" – 1500 krooni.

Viis aastat Kostivere Päevakeskust

Palju õnne! Päevakeskus tähistas esimest tähtsat sünnipäeva väikese hubase koosviibimise ja kontserdiga.

Eakad on siin pakutava teenuse omaks tunnistanud ning paljud ei kujuta oma päevi selleta ette. Vilgas seltielu, kohtumised huvitavate külalistega, väljasõidud, suhtlemine, kaastelgitega murede ja rõõmude jagamine – kõik see kuulub aktiivse ja vaba inimese ellu, mille aitab veelgi sisukamaks muuta päevakeskus.

Päevakeskuses töötavad ringid ja saab vilunud juhendajate käe all laulda, tantsida ja võimelda. Tegutsevad kokandus- ja kunstiring ning veel palju huvitavat. Ringe juhendavad Kai Sõitja, Taimi Možajeva, Anne Kanne. Jätkuvalt pakutakse teenusena sauna ja pesemisvõimalust ning pesupesemist automaatpesumasina.

Veel on mõned vabad kohad aastalõpupeole 31. detsembril.

Broneeritud piletid palun välja osta hiljemalt 28. detsembril 10.00 kuni 17.00. Maie 53978896

Hei, Jõelähtme mälumängurid!

17. jaanuaril 2010 kell 13.00 läheb Jõelähtme Rahvamajas taas lahti ajude registamine. Küsimusi tulistava järjekindlalt JEVGENI NURMLA ja INDREK SALIS. Anna teada oma võistkonna valmisolekust ja tule kohale! Maie ootab infot tel 6033053, 53978896

Avaldame südamlitku kaastunnet

Georgi Braše 10.11.1937 – 11.11.2009
Aare Prööm 15.06.1933 – 20.11.2009
Helga Rummo 24.07.1924 – 26.11.2009
Ilme Varipuu 10.09.1936 – 28.11.2009

KÕIKIDE MÄÄRUSTE JA OTSUSTEGA SAAB TUTVUDA JÕELÄHTME VALLAVALITSUSE KANTSELEIS, RAAMATUKOGUDES JA KODULEHEL:

www.joelahtme.ee

Väljaandja:
Jõelähtme Vallavolikogu
ja Vallavalitsus
Peatoimetaja Merike Metstak
52 788 70 ja 6054866;
ajaleht@joelahtme.ee

LAS TOOVAD TAKSOGA KOHALE...

Kui teil katlas
ahjuküte otsa saab,
helistage Alexela
kütusetakssole.

KÜTUSETAKSO

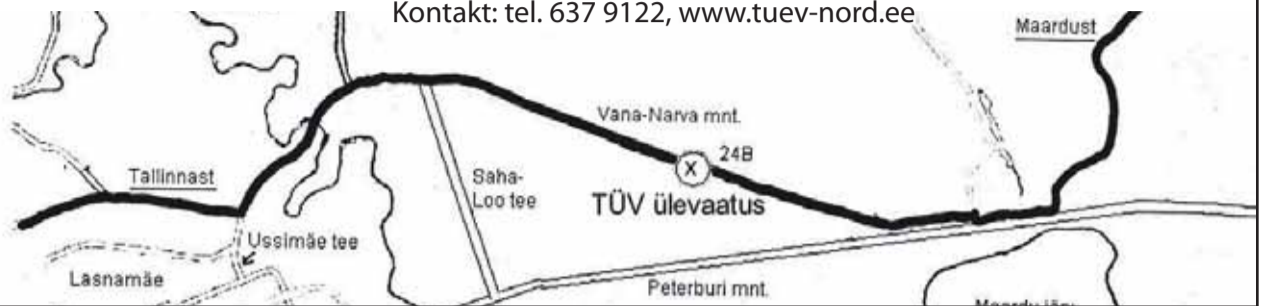
Tellimine
tel 650 8521

TÜV Eesti OÜ tehnoülevaatus Vana-Narva mnt. 24B, Maardu

Teeme ülevaatusi kõigi kategooriate sõidukitele.

Lisaks pakume väljaspool Euroopa Liidu toodetud autode tüübikinnitust.

Kontakt: tel. 637 9122, www.tuev-nord.ee

Aitan osta
kütust!

DIISLIKÜTUS • ERIDIISLIKÜTUS • BENSIIN

Alar Tsengov
müügijuht

tel: 508 0880, 610 0181
alar@olerex.ee
www.olerex.ee

OLEREX
EESTIMAINE KÜTUSEFIRMA

SAMOJEEDI KOERA
KUTSIKAD

Seitse valget karvapalli
ootavad oma peret
kennelis Põhjataht.
Kutsikad saavad
tõutunnistuse, kiibi,
esimese vaksineeri-
mise ja kingituse
esmajalikest
asjadest.

Vaata ka www.pohjataht.pri.ee

Huvi korral võta ühendust:
51 83 788 või eodres@hotmail.ee

Ohtlike puude langetamine.
55650564

Kõige soodsamad küttepuid!

Lepp alates 330.-/ruum. Kask alates 450.-/ruum.
Konteineris puud alates 1200.-/tk
Toome puud Harjumaal tasuta koju! Tellimiseks
helista 5200093, 6707110 või täida tellimisleht
Internetis: www.puu24.ee

Plaatimistööd soodsalt, lisainfo ja küsimused meil-
iaadressilt siporex1@yahoo.com või tel 56305690.
Jürgen

Uued ja kvaliteetsed Mitsubishi soojuspumbad. Liisi
järelmaksuga pump koju 3000kr sissemaksuga. Jõu-
ludel loosime ühele õnnelikule raha tagasi. Garantii 2a,
www.homeair.ee tel 56483222

Teostame muru niitmist, puude raiet, hekkide ja okste
löikust ja teisi haljastus- ja hooldustöid. Tel 55 637 666

Liuguksed ja riidekapid teie soovide ja mõõtude järgi
www.nagusul.ee 5221151

Müüa heitveemahutid ja septikud 2 kuni 50 kuupmeetrit.
Hinnad soodsad, tähtajad lühikesed,
transpordivõimalus. Tel 56 207 378.

Teeme erinevaid üldehitustöid, vundamendid, seinad ja
katused. Tel 5013305.

OSTAME
KINNISVARA!

Iris Roosimägi

Soovid
kinnisvara
müüa, osta
või
vahetada?

Helista julgesti!

Tel: 51 873 83
Kontor: 6440 347

koduleidja.ee

Keskkond kodu ostjatele ja üürijatele

HAABER-AUTO
AUTO- JA AIKAUBAD

Husqvarna
Jonsered

PARTNER

Husqvarna saed
kuni 1000.- krooni
soodsamalt

Autovaruosade müük
Autoremont, õlivahetus
Rehvide müük ja paigaldus
Aia- ja metsatehnika müük ja remont
Muruniidukite hooldus ja remont
Robotniidukite müük

Husqvarna - Paljude meelest parim.

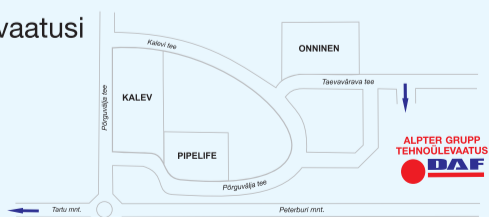
www.haaber.ee

Rohuneeme tee 2
Haabneeme, Viimsi vald
tel 6 090 351
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 15.00
e-post info@haaber.ee

Alates 2008 aasta Juulist oleme avatud
Laupäeval 9.00 - 15.00
Tööpäevadel 8.00 - 19.00

DAF

Teostame igat liiki ülevaatusi
sõidu- ja veoautodele,
bussidele,
traktoritele,
mootorratastele,
haagistele.

Alpter T.Ü.V. OÜ
Taevavärava tee 9a, Rae vald Tel. 606 4230 Mob. 5624 6136
www.alpter.ee tehno.rae@alpter.ee

